TRST, petek
20. julija 1956
Leto XII. - Št. 168 (3406)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 400, vnaprej: četrtletna 1100, polletna 2100, celoletna 4100 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

GLAVNE TOČKE RAZGOVOROV TITO - NASER - NEHRU

Medsebojni odnosi, razorožitev, Alžir Nemčija in pomoč nerazvitim deželam

Uradna izjava bo objavljena danes - Po zaključku razgovorov sta Naser in Nehru odpotovala v Kairo - Alžirska delegacija izročila spomenico naslovljeno na tri predsednike - Prihod kamboškega princa Šihanuka - Visoko egiptovsko odlikovanje Jovanki Broz

(Od našega posebnega dopisnika)

PULJ, 19. — *Kakor zvezda se je lesketalo v daljavi letalo, ki je v mraku vzletelo s puljskega letališča ter odpeljalo predsednika egiptovske republike Naserja in predsednika indijske vlade Nehruja po končanih brionskih razgovorih v Kairo. Maršal Tito je dolgo zrl za letalom, dokler se ni izgubilo z vida, in šele tedaj je na številna vprašanja novinarjev povedal, da so na dolgih razgovorih na Brionih obravnavali razna vprašanja, ki zadevajo Indijo, Egipt in Jugoslavijo, ter vsi aktualna mednarodna vprašanja, zlasti pa so govorili o Alžiru, Bližnjem vzhodu, razorožitvi, pomoči nezadostno razvitim državam in o Nemčiji. O vsem tem bo jutri objavljena skupna izjava, o kateri so se danes sporazumeli. Izjava bo dolga približno štiri strani.*

Ker so nekateri novinarji postali preveč vsiljivi z neumestnimi vprašanji, se je maršal Tito od njih poslovil in se skupno z ostalimi člani spremstva odpeljal z letališča.

Razgovori, ki so se imeli po napovedih končati že predpoldne, so se nepričakovano nadaljevali tudi ves popoldan in se končali šele ob 19. uri. Kar je pač razumljivo spričo tolikih in tako važnih vprašanj, ki so jih obravnavali in glede njih vzporejali svoja stališča in poglede. Številni novinarji in fotoreporterji, ki so ves dan čakali in prežali na novice, niso zaradi tega mogli priti na Brione, pač pa so se morali zadovoljiti, da so gledali parado vojnih ladij v Fažanskem zalivu in so na svoj račun prišli šele zvečer, ko sta se Nehru in Naser na letališču poslovila.

Slovo je bilo kaj slikovito in prisrčno. Enajst mladih učiteljic iz hrvatske Istre v belih bluzah in črnih krilih

je Titu, Nehruju in Naserju izročilo vsakemu lep šop cvetic. Vsi trije so bili veselega obraza, Nehru in Naser sta se z nasmejanim obrazom poslavljala od maršala Tita in ostalih jugoslovanskih državnikov. Kar nista se mogla ločiti in venomer sta se vračala, znova pozdravljala in skupno s Titom potrpežljivo prenašala številne zahtevne fotografe, ki so se skupno z vsemi novinarji, ne meneč se za kordone varnostnih organov zgrnili okrog treh predsednikov, da so se ti le s težavo prerivali iz gneče proti stopnicam letala. Malo je manjkalo, da se nismo novinarji in fotografi vzpeli za gostoma po stopnicah lepega lesketajočega se štirimotornega egiptovskega letala, ki je stalo prav blizu dvomotornega letala, s katerim se je popoldne pripeljal kamboški princ Norodon Sihanuk.

Nehru je brzih in lahkih nog stekel po stopnicah in za njim je stopil Naser, na vrhu pa sta oba drug ob drugem še dolgo pozdravljala. Zatem je Naser zaklical Titu «Zdravo» in ta je obema v angleščini odgovoril: «Pozdravljena, pridita še!»

Motorji so zabrneli, letalo se je premaknilo in vzletelo ob pozdravljanju vseh navzočih in v mraku so se v daljavi njegove luči videle kakor lesketajoča se zvezda..

M. BOLCIC

BRIONI, 19. — Tito, Nehru in Naser so nocoj podpisali ob 19.25 skupno izjavo o razgovorih, ki so jih vodili na Brionih. Kot se je zvedelo, bo izjava jutri popolčne objavljena istočasno v Beogradu, Kairu in Novem Delhiju. Trije predsedniki so pozno popoldne zaključili politične razgovore, nato pa so se udeležili večerje, ki jo je priredil maršal Tito.

Ob 20.15 je veliko štirimotorno egiptovsko letalo vzletelo. S tem letalom sta po zaključenih razgovorih in obisku zapustila Jugoslavijo Naser in Nehru. Oba državnika sta s predsednikom Titom dospela na letališče ob 20. uri. Po obhodu dveh bataljonov Jugoslovanske vojne mornarice sta se gosta poslovila od jugoslovanskih funkcionarjev, ki so ju spremili na letališče. Meč drugimi so bili navzoči Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Vladimir Bakarič, Koča Popović, Miljko Todorović, Jože Vilfan in drugi. Skupaj s predsednikom Naserjem in premierom Nehrujem so odpotovali tudi člani njihovega spremstva.

Maršal Tito in njegova soproga Jovanka sta priredila danes poslovilno kosilo na čast Nehruju in Naserju. Na kosilu je bilo okrog 60 povabljencev. Pred kosilom je predsednik Naser izročil Jovanki Broz odlikovanje «Belkama» prvega reda, ki je bilo v Egiptu pred kratkim ustanovljeno in ki ga dobivajo samo ženske. To odlikovanje je prva prejela Jovanka Broz. Kosilo je potekalo v prisrčnem ozračju in v prijateljskih razgovorih.

Naser in Tito sta se danes opoldne udeležila defileja enot Jugoslovanske vojne mornarice, ki je bil v Fažanskem kanalu pri Brionih. Oba predsednika sta se vkrcala na jahto «Jadran», s katere sta opazovala čefile rušilcev, patrolnih ladij in oddelkov torpednih čolnov Jugoslovanske vojne mornarice. Posadke so pozdravljale oba predsednika z gromkim «hura» in z odkrivanjem. Z jugoslovanske strani so bili navzoči pri defileju še Moša Pijade, Aleksander Ranković, Vladimir Bakarič in drugi.

Na Brione so danes zjutraj prispeli štirje funkcionarji alžirske fronte narodne osvoboditve in armade narodne osvoboditve, ki so prišli z namenom, da bi Titu, Naserju in Nehruju izročili memorandum o alžirskem vprašanju. Predstavnike alžirske fronte narodne osvoboditve je sprejel veleposlanik v državnem tajništvu za zunanje zadeve Marko Nikezič in se z njimi zadržal okrog pol ure v razgovoru. Alžirski politiki Ferhat Abbas, dr. Ahmed Francis, dr. Mohamed Alamen, Mohamed Jašid so izročili Marku Nikeziču memorandum, ki je naslovljen na Tita, Naserja in Nehruja.

Tito, Naser in Nehru so se sinoči sestali z okrog 150 domačimi in tujimi novinarji, fotoreporterji in filmskimi snemalci, ki so jih počakali v Beli vili, ko so se državniki vrnili z Malega otoka pri Velikem Brionu, kjer so se trojni razgovori vršili. Pogovor z novinarji je bil zelo prisrčen.

Kamboški princ Sihanuk je prišel danes popoldne na obisk v Jugoslavijo. Goste iz Kambože so na puljskem letališču sprejeli Aleksander Ranković, Vladimir Bakarič in drugi visoki jugoslovanski državniki in funkcionarji. V spremstvu princa Sihanuka je tudi princ Sisavat Monibunk, podpredsednik ministrskega sveta in minister za zunanje zadeve dr. Kimni in drugi. Princ Sihanuk, bivši predsednik vlade Kambože, se je odpeljal v odprtem avtomobilu do Fažane, nato pa z motornim čolnom na Brione.

V svoji izjavi, ki jo je dal ob prihodu na Brione, je princ Sihanuk poudaril, da prihaja njegova delegacija v Jugoslavijo z željo, da bi ustvarila čim bolj pristne prijateljske stike med obema državama. Dejal je željo, da upa, da bo obisk pomenil novo vez med Azijo in Evropo, med katerima je sodelovanje nujno potrebno za obrambo miru. Jugoslovansko ljudstvo je med najbolj slavnimi v Evropi, je dejal visoki gost, po svoji veliki ljubezni za neodvisnost in svobodo, po visoko razvitem smislu za gostoljubnost. Sihanuk je poudaril, da tudi Kambodža, kot druge države, razume jugoslovansko stališče. Pripomnil je, da njegova domovina vodi politiko nevtralnosti in da je pristala na pet načel miroljubne koeksistence in želi sodelovati z vsemi narodi ne glede na njihov režim. Končno je princ Sihanuk dejal, da išče Kambodža svoje nove prijatelje med onimi narodi, ki želijo in razumejo njen ideal.

GEROE PREKLICUJE SRAMOTITVE proti Jugoslaviji in njenim voditeljem

Ministrski predsednik Hegedues je v svojem govoru imenoval „desničarske elemente okrog Imreja Nagyja", po čemer sklepa pariški „Monde", da na Madžarskem ne bo prišlo do pomembnih sprememb

MOSKVA, 19. — Agencija Tass poroča, da je na seji centralnega komiteja KPM, na kateri je bila sprejeta ostavka Rakosija, madžarski ministrski predsednik Hegedueš med drugim izjavil:

«Sedaj moramo pričakovati, da bodo naši sovražniki pa tudi drugi elementi izkoristili Rakosijevo ostavko na položaj prvega sekretarja centralnega komiteja za sejanje zmede med nami. Možno je, da bodo tako dejavnost vodili tudi desničarski elementi okrog Imreja Nagyja. Potrebno je sprejeti ostavko Rakosija, je dostavil Hegedueš ne toliko zaradi tega, ker je Rakosi delal napake, temveč zato, ker zaradi svoje bolezni in svoje starosti ni mogel prevzeti vodstva v borbi za izvršitev nalog, ki se postavljajo pred partijo. Delovna zmožnost Rakosija je bila po njegovi bolezni v zadnjih letih zelo omejena, njegovo zdravstveno stanje se je v zadnjem času se poslabšalo in zdravniki so mu predpisali dolgo zdravljenje. Vse to je imelo svoje posledice v delu tako v politbiroju kakor v centralnem komiteju. In to je vzrok zaradi katerega je Rakosi prosil, da bi ga razrešili njegovih funkcij». Hegedueš je nazadnje poudaril, da bo sklep centralnega komiteja glede Rakosija sluzil koristim madžarske stranke delavcev in bo prispeval k uresničenju nalog, ki jo čakajo.

Na seji centralnega komiteja je govoril tudi Geroe, ki se je ustavil ob odnosih z Jugoslavijo. «Stranka madžarskih delavcev, je dejal, ima težak dolg, ki ga mora izplačati narodom Jugoslavije in Zvezi komunistov Jugoslavije. Storili smo že mnogo za odplačilo tega dolga. Uredili smo odnose med obema državama, toda to ne zadostuje. Mi gradimo socializem in tudi v Jugoslaviji se gradi socialistična družba. In zaradi tega je potrebno, da v pismu, ki ga bomo čez nekaj dni poslali Zvezi komunistov Jugoslavije, odkrito povemo, da globoko obžalujemo vse, kar se je zgodilo v preteklosti. Preklicujemo sramotitve, ki smo jih v napetem mednarodnem položaju metali proti Jugoslaviji in proti njenim voditeljem. Predlagamo pogajanja, da bi se zopet vzpostavile prijateljske in bratske vezi ne samo med obema državama, temveč tudi med obema partijama.»

«Szabau Nep», glasilo madžarske KP, pише danes, da sta odstop Rakosija s položaja prvega sekretarja partije ter imenovanje Ernoeja Geroeja partiji všeč in da sta zadovoljila ljudstvo. List dostavlja, da je izbira Goereja ter novih članov centralnega komiteja partije jamstvo za izvršitev velikih nalog partije. List nato poudarja, da bodo sovražniki ljudstva, ki mogoče mislijo, da je prišel trenutek za nove poskuse ustvarjanja nezadovoljstva, zelo slabo opravili, če bi skusali uporabiti svojo moč proti partiji.

Svetovno časopisje komentira odstop Rakosija na različne načine. Tako na pr. pariški «Le Monde» misli, da ne bo prišlo do znatnih sprememb v madžarski politiki. Dokaz za to svoje mnenje vidi «Monde» v besedah ministrskega predsednika Hegeduesa, ko je namreč ta omenjal «desne elemente okrog Imreja Nagyja». To pomeni, misli «Monde», da so se na Madžarskem ustavili na pol poti, kajti glavna zahteva madžarskega prebivalstva in tudi dobršnega čela članstva partije je prav povrnitev Nagyja na oblast.

Drugi francoski list, «France Soir», pa piše, da bi morala Rakosijeva ostavka pospešiti proces destalinizacije na Madžarskem. Splošno mnenje je, tako piše «France Soir», da bo Geroe vodil madžarsko KP samo začasno, dokler ne pride zopet na površje Imre Nagy. Da se bo moral Rakosi umakniti, se je pričakovalo že od časa Titovega obiska v Moskvi. V Jugoslaviji so ga namreč imeli za enega najbolj odgovornih za kampanjo proti Jugoslaviji v letih 1948 do 1953.

Budimpeštanski radio je sporočil, da je madžarsko vojaško sodišče obsodilo več madžarskih državljanov zaradi obtožbe vohunstva v korist neke imperialistične velesile. Radio je navedel samo imena treh obtožencev: Bela Katonka, Ana Nagy in Istvan Nagy, ki so bili obsojeni na 12, 6 in 5 let.

Eisenhowerjevo poročilo o sodelovanju v OZN

WASHINGTON, 19. — V svojem desetem letnem poročilu kongresu o sodelovanju ZDA v OZN, je predsednik Eisenhower poudaril, da morajo zapadne države nadaljevati z napori za dosego sporazuma z ZSSR v predvidevanju, da bo prišlo do «nadzorovane razorožitve». Predsednik ZDA je prepričan, da se napori za dosego sporazuma ne smejo opustiti kljub temu, da so voditelji ZSSR odklonili njegov načrt o vzajemnem letalskem nadzorstvu, ki ga je predložil svoj čas v Ženevi.

Eisenhower poudarja nato, da danes nobena država ne more uživati dejanskega miru in nadaljuje: «Nadaljevali bomo z našimi napori, dokler ne prejmemo odgovora glede tega težkega vprašanja. Mi in naši zavezniki bomo morali nadaljevati z iskanjem skupne baze z ZSSR za takšen konkreten program, ki bo dovedel do razorožitve z nadzorstvom ob določenih jamstvih».

Hammarskjoeld v Jeruzalemu

TEL AVIV, 19. — Generalni tajnik OZN Hammarskjoeld je prispel danes dopoldne na letališče Lydda, od koder je nadaljeval pot v Jeruzalem. Spremlja ga gen. Burns, šef opazovalcev OZN. Že dopoldne in tudi popoldne sta oba govorila z izraelskim ministrskim predsednikom Ben Gurionom. Hammarskjoeld in Burns bosta odpotovala v Kairo jutri zvečer ali v soboto zjutraj.

MOSKVA, 19. — Nikita Hruščev, ki je včeraj z letalom odpotoval iz Moskve v «neznano smer», se nahaja v Sverdlovsku, kot poroča moskovski radio. Hruščev predseduje neki konferenci poljedelskih delavcev, ki se je udeležuje 1300 predstavnikov kolhozov in sovhozov.

NA VIDIKU STA KAR DVE STAVKI: kmetijskih delavcev in železničarjev

Včerajšnji triurni sestanek sindikalistov z Vigorellijem se bo nadaljeval danes dopoldne, ko bo verjetno padla odločitev o novi stavki Medtem pa so proglasili 24-urno stavko železničarji za 24 t. m. Fanfanijeva odgovornost za morebitni komisarski režim v Milanu

(Od našega dopisnika)

RIM, 19. — Mezdni spor med kmetijskimi delavci in agrarci dobiva vedno večji politični pomen. Včeraj se je diskutiralo o njem v poslanski zbornici, danes pa je razpravljal o zadevi predsednik vlade z ministroma Colombom in Vigorellijem, ki so ob 14. uri sprejeli delegacijo agrarcev. V senatu so razpravo o sporu načeli komunistični in socialistični senatorji. Medtem pa so predstavniki treh sindikatov že včeraj napovedali, da si bodo ponovno «vzeli svobodo odločanja» ter da ne bodo več čakali na izid Vigorellijevega posredovanja če ne bo danes prišlo do sporazuma.

Po razgovoru agrarcev s tremi ministri je grof Gaetani kot predsednik Confagricolture izjavil: «Nadaljujemo z napori, da bi prebrodili težave in lahko rečem, da imamo v rokah zaenkrat le nit, ki pa lahko postane vrv». Zvečer sta se Segni in Vigorelli ponovno sestala. Se prej pa je Segni sprejel predstavnike Zveze neposrednih obdelovalcev zemlje.

Pozno zvečer je Vigorelli končno sprejel zastopnike treh sindikalnih organizacij in poročal o predlogih agrarcev. Ti predlogi zadevajo zboljšanja v pogodbah za presajevalke riža in glede družinskih doklad ter vsedržavne pogodbe; nobenega jamstva pa ne nudijo delodajalci glede zahtev, ki zadevajo pokrajinske in spolovinarske pogodbe. Za protiuslugo zahtevajo agrarci, naj sindikalisti umaknejo resolucije, ki so jih predložili parlamentu in s katerimi hočejo obvezati vlado, da bi pristala na razne olajšave kmetijskim delavcem.

Zvedelo se je, da je minister Vigorelli zahteval od Segnija in Medicija, naj vlada prevzane naše izrecno obvezo, da bo resila socialnoskrbstvena vprašanja kmetijskin delavcev, toda minister Medici ni hotel prevzeti novih bremen za državni proračun.

S sestanka med Vigorellijem in sindikalisti, ki je trajal tri ure, je bilo izdano uradno poročilo, v katerem je rečeno, da ni prišlo do nobenega sklepa. Poudarjeno je le, da je minister za delo predstavnikom treh sindikatov poročal «o možnostih takojšnje obnove neposrečnih pogajanj» in da je minister ob 22.30 prekinil sejo. Glede dokončne odločitve pa bo sporne stranke ponovno sklical jutri zjutraj. Kot se je zvedelo, bo do tega sestanka prišlo okrog 10. ure in upajo, da bodo navzoči tudi predstavniki Confagricolture. V predvidevanju, da bočo sindikalisti umaknili omenjene resolucije v spodnji zbornici že isti večer, je Vigorelli stopil v stik s predsedstvom zbornice, da bi se razprava o proračunu ministrstva za delo odložila za nadaljnjih 24 ur. Zdi se, da bo zbornica še to noč končala z razpravo o številnih resolucijah in jutri zjutraj začela z debato o proračunu notranjega ministrstva. V soboto pa bi zaključili debato o proračunu ministrstva za delo ter načeli morebitno razpravo o resoluciji, če je ne bodo medtem umaknili. V nedeljo pa bi nadaljevali z razpravo o proračunu notranjega ministrstva in jo zaključili v ponedeljek.

Medtem pa so sindikalne organizacije železničarjev proglasile 24-urno stavko železničarskega osebja za 24. julij. V skupnem poročilu o proglasitvi stavke je rečeno, da se železničarji ne morejo zadovoljiti z odgovorom vlade na njihove zahteve glede rešitve vprašanja periodičnih povišanj plač. Hkrati poudarjajo, da je to vprašanje že od marca meseca v proučevanju v zakladnem ministrstvu, ki pa ni dalo nobenega jamstva za rešitev vprašanja. Prometni minister Angelini je v dolgi tiskovni konferenci med drugim izjavil, da ni «nobenega elementa, ki bi stavko opravičil» in dodal, da bi «stavka v tej fazi prejudicirala njegovo bočočo akcijo v prid osebja».

V senatu je komunistični senator Farina izjavil, da stavke kmečkega delavstva prizadenejo najbolj težake in najemnike, medtem ko niso agrarci izgubili ničesar in nikoli ničesar ne bodo izgubili, medtem ko so ustvarili položaj, s katerim bi se morala bolj resno ukvarjati vlada, ker gre za prava nasilja agrarcev. Socialist Negri pa je govoril o neznosni bedi kmečkih množic in o potrebi, da se življenjska raven kmečkega delavstva dvigne s povečanjem čohodkov. Kritiziral je dejstvo, da še vedno niso odobrili zakona o reformi agrarnih pogodb, ki bi brez dvoma v marsičem izboljšal sedanji položaj.

Težko vprašanje milanskega mestnega odbora je prišel včeraj reševati ponovno izvoljeni prof. Ferrari v Rim. Včeraj zvečer se je posvetoval s tajnikom svoje stranke Matteottijem, z ministrom Romito, ki velja za voditelja sredinjsko - leve struje v stranki ter s poslancem Mazalijem, ki je milanski socialistični poslanec in ki vodi pogajanja v imenu PSI. Zdi se, da je pri razčiščevanju položaja prišlo vendarle za korak dalje. Socialdemokrati se strinjajo z demokristjani, da mora biti odbor sestavljen le iz njihovih pristašev ob podpori PSI od zunaj. Na podlagi Mazalijevih izjav je mogoče zaključiti, da socialisti ne zahtevajo več «fizične» udeležbe svojih predstavnikov v odboru, temveč da razumejo sodelovanje v odboru tako, kot sodelujejo z vlado na primer republikanci, ki nimajo v vladi nobenega ministra.

Sedaj čakajo na Fanfanija, da bo povedal dokončno besedo glede naslonitve milanskega odbora na socialiste in s tem prevzel vso odgovornost za morebitne imenovanje komisarja. Vsekakor bo imelo negativno zadržanje krščanske demokracije nepredvidene posledice, kar bi ga tolmačili kot odkrito nasprotovanje socialdemokratom. Komisar v Milanu bi pomenil v prvi vrsti klofuto za Ferrarija in Matteottija kakor tudi za vso socialdemokratsko stranko zlasti če upoštevamo, da je v Benetkah prišlo do izvolitve demokristjanskega župana s pomočjo socialističnih glasov in s tem do odprtja na levo, pa se zaradi tega demokristjanski voditelj v Rimu niso prav nič razburjali.

Poslanci in senatorji se pripravljajo na odhod v hribe in na morje. Pravzaprav so nekateri že odšli in v teh dneh vlada v obeh dvoranah parlamenta precejšnja praznina. Senat bo že jutri, najpozneje pa pojutrišnjem, končal z delom, poslanska zbornica pa v ponedeljek. Le predsednik vlade Segni ima nenehne sestanke. Saj mu tudi ni lahko: kar dve stavki — kmečko in železničarsko — ima na vratu.

A. P.

ŽENEVA, 19. — Sovjetska zveza je predlagala ustanovitev mednarodne organizacije za trgovinsko sodelovanje, ki bi bila odprta vsem članom OZN in tudi drugim državam. Načrt tega predloga je bil razdeljen članom delegacij, ki se udeležujejo zasedanja gospodarskega in socialnega sveta OZN v Ženevi.

Kljub nasprotovanju reakcionarjev se bo pomoč ZDA Jugoslaviji nadaljevala

Združitev ameriških poveljstev na Pacifiku in Daljnem vzhodu Vlada ZDA zanika nadletanje njenih letal nad področjem SZ

WASHINGTON, 19. — Obrambno ministrstvo ZDA je sporočilo, da bodo poveljstva ZDA na Pacifiku in na Daljnjem vzhodu združena. Pravzaprav gre za ukinitev poveljstva oboroženih sil na Daljnjem vzhodu s sedežem v Tokiju. Poveljnik za Pacifik in za Daljni vzhod bo admiral Strump, ki že tri leta poveljuje ameriškim oboroženim silam in ameriški floti na Pacifiku. Ukrep bo stopil v veljavo že 1. julija 1957.

Razen tega so sklenili premestiti na Korejo poveljstvo Združenih narodov, ki ima sedaj sedež na Japonskem. Tudi ta ukrep bo začel veljati 1. julija prihodnjega leta. Na Japonskem pa bo glavni štab manjše vaznosti za one ameriške sile, ki bodo ostale na japonskem ozemlju, t. j. ena divizija in pomožna enota ter pomorske in letalske sile.

Danes je ameriško zunanje ministrstvo izročilo sovjetski ambasadi noto, v kateri ameriška vlada odločno odklanja sovjetske obtožbe, da so dvomotorni ameriški bombniki leteli trikrat nad sovjetskim ozemljem v prvih dnevi julija. V noti je rečeno, da je bila izvršena natančna preiskava, ki je ugotovila, da je povsem nemogoče, da bi ameriški bombniki mogli leteti nad sovjetskim področjem. Nota zavrača tudi obtožbo, da so se ameriški bombniki dvignili z zapadno-nemške okupacijske cone, češ da ta cona ne obstaja več in da gre morda «le za Zvezno nemško republiko».

Državni podtajnik Murphy pa je izjavil, da proučuje vprašanje ameriških državljanov v ZSSR. Dejal je, da je Sovjetska zveza dolžna na podlagi mednarodnega prava dati ZDA vse podatke o osebah, ki jih je pridržala. Murphy je izjavil, da se je v mnogih primerih vlada ZDA prepričala o obstoju nekaterih ameriških državljanov, ki živijo v ruskem ujetništvu ter, da je zato podvzela odločno diplomatsko akcijo, da bi bili ti državljani izpuščeni.

Znani republikanski senator Knowland je zopet zahteval ukinitev pomoči Jugoslaviji, istočasno pa je načelnik ameriške misije v Jugoslaviji James Killen danes izjavil, da je globoko prepričan, da je v interesu ZDA nadaljevati z gospodarskim sodelovanjem med ZDA in Jugoslavijo. Poudaril je, da v sedanjem položaju ni opazil ničesar, kar bo moglo opravičiti spremembo te ameriške politike, ki je doslej vedno koristila interesom zapadnega sveta. Povedal je nadalje, da ima Jugoslavija namen zaprositi za pomoč v žitaricah, ker je proizvodnji žita v Jugoslaviji škodovalo slabo vreme.

Podpis gospodarskih protokolov med Jugoslavijo in Svico

BERN, 19. — V Bernu so danes podpisali protokol o enoletni izmenjavi blaga med Jugoslavijo in Svico. S protokolom je sklenjena liberalizacija medsebojnega blagovnega prometa. Prav tako so parafirali finančni protokol, s katerim postavlja Svica na razpolago Jugoslaviji revolving-kredit v znesku 10 milijonov svicarskih frankov za rok petih let za obrestno mero 3,5 odst. in z bančno provizijo. Iz tega kredita bodo izplačali jugoslovanski dolg Švici, ki znaša 3,8 milijonov frankov. V istem protokolu je določeno izplačilo predvojnega posojila jugoslovanski narodni banki v vrednosti 10 milijonov švicarskih frankov, ki so deponirani v svicarski narodni banki.

Poročilo CGIL o obisku delegacije v Jugoslaviji

RIM, 19. — Tajnistvo CGIL je objavilo danes poročilo, v katerem izraža zadovoljstvo, da je delegacija CGIL med obiskom v Jugoslaviji vzpostavila stik s centralnim svetom sindikatov Jugoslavije, in obnovila zveze in ozračje prisrčnosti med obema sosednima državama.

V poročilu je tudi rečeno da bo CGIL tudi v bodoče nadaljevala z jugoslovanskimi sindikati izmenjavo delegacij sindikalnih organizacij iz raznih tovarn, organizirala informativne konference, ter vršila izmenjavo izkušenj na socialnem področju. Tajnistvo CGIL je prepričano, da bo vzpostavitev stikov med sindikati obeh držav predstavljalo pomemben činitelj za okrepitev prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo. CGIL poudarja nujnost ustvarjanja vedno bolj tesnih stikov med delavskimi sindikalnimi gibanji obeh držav.

BEOGRAD, 19. — Delegacija zveze novinarjev Jugoslavije je nocoj odpotovala iz Beograda na Poljsko, kjer bo ostala 18. dni kot gost poljske novinarske organizacije. Delegacija je sestavljena iz 7 zastopnikov jugoslovanskega tiska.

Končna sodba glasila vojske SZ o vlogi Stalina v zadnji vojni

Rehabilitirana dva sovjetska židovska pesnika. Inštitut za svetovno gospodarstvo in mednarodne odnose pri sovjetski akademiji znanosti

Uradno glasilo sovjetske vojske «Rdeča zvezda» objavlja danes dolg uvodnik, ki definitivno zaključuje diskusijo med vojaki o vlogi Stalina v zadnji svetovni vojni. Verjetno je naloga tega uvodnika približno taka, kot je bila resolucija centralnega komiteja, ki se je nanašala na destalinizacijo.

«Rdeča zvezda» zatrjuje, da je komunistična partija vedela, da bodo imperialisti napadli Sovjetsko zvezo in partija je prebivalstvo vzgajala v duhu budnosti ter stalne pripravljenosti, da bi vse sile sovjetske države delale za okrepitev obrambe. Toča Stalin, ki je imel vodilne položaje tako v stranki kot v vladi, ni sprejel vseh neobhodnih ukrepov za čim večjo okrepitev vojaške sile ter obrambnega potenciala države. Industrija ni bila mobilizirana pravočasno in kakor bi bilo potrebno za zadostno opremo vojske v trenutku, ko je vojna že divjala v Evropi in je bil tudi skorajšnji napad fašistične Nemčije na Sovjetsko zvezo že gotov.

Ta uvodnik je nekak kompromis med nasprotujočimi si tezami oben glasil obrambnega ministrstva SZ. Aprila meseca je namreč «Vojaški kurir» razlagal prvotne neuspehe sovjetske vojske tako, da jih je pripisoval pomanjkanju priprave in dejstvu, da ni bilo primernih ukrepov proti učinku presenečenja napada, ki je že bil očiten. «Rdeča zvezda» je 9. maja označila to tezo kot grobo potvarjanje stanja pripravljenosti vojske, ki zmanjšuje vlogo partije in ljudstva. Nemški uspeh je pripisovala tehnični nadmoči, zlasti pa nacističnemu izkoriščanju industrije vse Evrope, ki so si jo takrat nacisti že zasužnjili.

Čeprav ne priznava nikake odgovornosti komunistične partije, pa danes ta list vendar soglaša s tezo «Vojaškega kurirja», ki je poudarjal, da načrta za «aktivno obrambo» ni bilo in da je bil umik sovjetskih čet neizogiben zaradi začasne nadmoči sovražnika. «Rdeča zvezda» priznava tudi, da se je o mnogih napakah, težavah in porazih sovjetskih čet v letih 1941-42 molčalo. Vsekakor poudarja list, da je bila proti negativnim činiteljem, povezanim s kultom osebnosti, tudi aktivna opozicija, ter dostavlja, da so bile med vojno Stalinove osebne akcije večkrat okrnjene in da so bili večkrat napravljeni važni popravki nad posledicami samovolje in nezakonitosti. «Rdeča zvezda» tudi podčrtava pozitivno vlogo članov centralnega komiteja in najvišjih vojaških voditeljev, ki so tedaj prevzeli odgovornost na nekaterih odsekih fronte in ozadja ter so v sodelovanju s krajevnimi organizacijami partije in sovjetov zagotovili zmago ljudstva v vojni.

Na koncu svari «Rdeča zvezda» sovjetsko vojsko pred vsakim popuščanjem v budnosti. Nadalje obsoja ZDA, da zasledujejo politiko sile ter vodijo razbijaško dejavnost proti socialističnemu taboru. Ko še omenja dogodke v Poznanju, izjavlja list: «Nekateri uspehi v mednarodnem pomirjenju ter zmanjšanju števila naših oboroženih sil ne smejo zbuditi med našimi bojevniki nikakega občutka brezskrbnosti in popuščanja. Budnost, stalna pripravljenost, popolno obvladanje orožja, spoštovanje prisege in vojaškega statuta — to so obveze za nadaljnjo okrepitev vojske in vojaške mornarice, ki sta resnično jamstvo za varnost naše domovine.»

Dva židovska pesnika, ki sta bila za časa Stalinovega režima aretirana in usmrčena, sta bila sedaj rehabilitirana in njunima družinama je bila priznana pokojnina. Oba pesnika je danes prvič uradno omenil pesnik Tihonov, ki je objavil zanju ugoden komentar v «Literarni gazeti». Gre za Pereza Markisha in Izaka Fefferja, ki sta izginila meč «antikozmopolitsko» kampanjo, ki jo je vodil Stalin v l. 1948. Njuno smrt je že potrdil neki poljski list pred nekaj tedni in sicer v zvezi z dogodki po govoru Hruščeva na 20. kongresu KP SZ. Rehabilitacija obeh pesnikov, pravi Tihonov v svojem članku, je bila sporočena družinam po smrti Stalina; današnji njegov članek pa pomeni tudi javno rehabilitacijo.

Predsedstvo sovjetske akademije znanosti je sklenilo, da ustanovi v okviru te akademije inštitut za svetovno gospodarstvo in za mednarodne odnose. Nov inštitut bo imel med drugim nalogo proučevati gospodarstvo in politiko v sodobnem življenju, vpliv militarizacije na kapitalistično gospodarstvo, odnose med socialističnim in kapitalističnim svetovnim sistemom, pojave razpadanja kolonialnega sistema ter novo vlogo azijskih držav v svetovnem gospodarstvu in politiki, gospodarstvo kapitalističnih držav ter dinamizem svetovnega kapitalističnega trga, gospodarsko politiko kapitalističnih držav, gospodarski položaj delavskega razreda, vprašanja plač in brezposelnosti, razredno borbo v kapitalističnih državah in narodnoosvobodilno borbo v kolonialnih ter odvisnih deželah, dejavnost mednarodnih gospodarskih organizacij in končno študij tuje gospodarske znanosti. Inštitut, ki mu je bil imenovan za predsednika Arzoumanian, bo izdajal tudi lastno revijo, ki se bo imenovala «Svetovno gospodarstvo in mednarodni odnosi».

Danes v Bonnu glasovanje o zakonu o vojaški obveznosti

BONN, 19. — Jutri bo zakon o obvezni vojaški službi v Zahodni Nemčiji predložen Bundesratu v odobritev. Proti zakonu so Bavarska, Hessen, Porenje, Vestfalska, kar znese skupaj 17 nasprotnih glasov. Za zakon pa je 21 glasov (Baden-Wuertemberg, wig-Hollstein, Porenje-Palatinat, Hamburg, Nižja Saška, Schlesnat).

Adenauer je imel danes tiskovno konferenco za nekatere nemške časnikarje. Dejal je, da je neobhodno potrebno in nujno, da se postavi kontrola nad atomsko orožje. Izrazil se je za splošno razorožitev ter zazelel nadzorstvo nad klasičnim orožjem. «Mi smo energično proti vsaki vojni, je dejal Adenauer, in v tem pogledu soglašamo z Nehrujem, ki je svoje mnenje formuliral v svojih petih političnih načelih».

Zvečer pa je Adenauer sprejel skupino tujih novinarjev, katerim je dejal, da je resno zaskrbljen zaradi načrtov ZDA za zmanjšanje njihovih oboroženih sil. «Ne morem si kaj, da ne bi dejal, da pomeni «načrt Radforda» — ki, kot veste, predvideva zmanjšanje za 800.000 vojakov — pravo spodbudo za sovjete, če bi namreč prišlo do izvedbe tega načrta. Toda treba, da povem še več: zmanjšanje konvencionalnega orožja ima v sebi to slabo stran, da daje atomskemu orožju večjo vlogo. Na ta način torej veča nevarnost vojne». Dostavil je: «Mi ostajamo pri svojih določenih 12 divizijah, ki predstavljajo prispevek vzezne republike za varnost „svobodnega sveta"».

Italijanski novinarji v Beogradu

BEOGRAD, 19. — Delegacija italijanskih novinarjev, ki se mudi v Jugoslaviji že teden dni kot gost Zveze novinarjev Jugoslavije, je včeraj prispela v Beograd. Italijanske goste so sprejeli predstavniki tajnistva za informacije izvrsnega sveta in zastopniki novinarjev. Danes je delegacija obiskala nekatere beograjske ustanove. Italijanski novinarji so doslej obiskali Slovenijo, Hrvatsko ter Bosno in Hercegovino.

TRŽAŠKI DNEVNIK

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 27,3, najnižja 19,1, ob 17 26,2, zračni tlak 1008,5 pada, veter zahodnik 15 km/h, vlaga 63 odst., nebo 7/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temp. morja 24,6 st.

Danes, PETEK 20. julija
Marjeta, dev., Česlav
Sonce vzide ob 4.34 in zatone ob 19.47. Dolžina dneva 15.13. Luna vzide ob 18.02 in zatone ob 2.21.
Jutri, SOBOTA 21 julija
Danijel, pr., Zora

PRVI DAN PROTIZAKONITE RAZPRAVE PROTI ŠKEDENJSKIM ANTIFAŠISTOM

Po razpravljanju o postopku za aplikacijo člena 6 bodo danes zaslišali protipravno obtožene Škedenjce

Sodišče je zavrglo zahtevo obrambe, ki stoji na stališču, da se mora o vprašanju nepregonljivosti škedenjskih antifašistov in aplikacije odloka 190 generalnega vladnega komisarja razpravljati še pred začetkom sodne razprave

Kljub odloku št. 190 generalnega vladnega komisariata, ki je z objavo v Uradnem vestniku čal zakonsko podlago in vrednost členu 6 Londonske spomenice o soglasju, so bili škedenjski antifašisti postavljeni včeraj na zatožno klop porotnega sodišča. S tem so odgovorne oblasti ponovno grobo kršile zakon, kajti Palamarov odlok izrecno pravi, «da se ne sme začeti ali nadaljevati nobeno sodnijsko ali upravno postopanje, s katerim bi bila podvržena postopku ali diskriminaciji oseba ali imovina katerega koli prebivalca na Tržaškem ozemlju zaradi političnih dejanj, ki so v zvezi z rešitvijo vprašanja Svobodnega tržaškega ozemlja in ki so bila izvršena vključno do 5. oktobra 1954. leta.»

Jasni odlok ni preprečil sodnega pregona proti Josipu Rutarju, Miru Stepančiču, Alfredu (Mariju) Prunku, Benjaminu Sancinu, Ivanu Hrovatu in odsotnemu Giuliu Bensiju, antifašistom iz Skednja, ki so jih obtožili, da so 4. novembra 1945 ubili v Skednju domnevnega trgovca z oljem, a v resnici brivca po poklicu, iz Catanije Filipa Aleccija, ki je v tisti dobi, ko so bile v Trstu manifestacije in tudi pravcate poulične borbe med pripadniki obeh političnih taborov, krožil oborožen po Skednju.

Josip Rutar

Miro Stepančič

Alfred (Mario) Prunk

Vinko Plečnik

Benjamin Sancin

Ivan Hrovat

Za proces je vladalo in še vlada ogromno zanimanje, kar dokazuje tudi število občinstva, ki je včeraj prišlo na razpravo. Zaradi premajhne dvorane porotnega sodišča se je moralo občinstvo s privoljenjem prvega predsednika tržaškega apelacijskega sodišča dr. Consalva, preseliti v sosedno, večjo dvorano, kjer je občinstvo, v glavnem sorodniki obtoženih, prijatelji, znanci in antifašisti, do zadnjega kotička napolnilo določeni prostor. Velik del je moral celo ostati na hodniku.

Obrambo škedenjskih antifašistov pa so sprejeli znani slovenski in tudi italijanski odvetniki dr. Tončič, dr. Kukanja, dr. Ferluga, dr. Škrk, dr. Morgera, dr. Kezich in končno dr. Bologna, ki je bil imenovan za zagovornika odsotnega Bensija, medtem ko so se ožji sorodniki pokojnega Aleccija, in sicer njegova mati Lucia Fichera vd. Alecci ter brata Carmelo in Matteo prijavili kot zasebna stranka ter poverili nalogo za zaščito svojih interesov odv. Nardiju in Coenu.

Razprava se je začela z enourno zamudo in po določitvi razporeda zasliševanja prič, kar bo šele v ponedeljek, je odv. Tončič sprožil vprašanje o kazenski nepregonljivosti obtožencev.

Mnenje predsednika, naj bi se o tem razpravljalo kasneje, je naletelo pri odv. Morgeri na odpor, predvsem, ker zakon predvideva, da se o prejudicielnih vprašanjih sklepa uvodoma celo pred čitanjem obtožnice in zasliševanjem obtoženih. Zakon celo sili sodnika k temu. Zaradi tega bi morali takoj odločati, ali nadaljevati ali ne razpravo. Nesmiselno bi bilo namreč nadaljevati in končno priti do zaključka, da je dejanje nepregonljivo. «Predvsem zaradi resnosti in doslednosti, kakor tudi zaradi spoštovanja zakonov bi bilo potrebno takoj načeti to važno vprašanje,» je dodal odvetnik, ki je povabil na diskusijo, pri čemer bi moral vsakdo sprejeti nase odgovornost ter odločiti, ali je treba razpravo nadaljevati ali ne.

Z izgovorom, da praktično sodišče, oziroma porotniki ne poznajo ne obtožbe in ne dogodka samega, je predsednik prešel na čitanje obtožnice in spisa državnega tožilca, s katerim so bili škedenjski antifašisti predani sodišču v nadaljnji postopek.

V tem spisu, ki nosi datum 5. oktobra 1955, to je točno leto dni po podpisu Londonskega sporazuma, je tožilec zavrnil zahtevo obrambe po izvajanju člena 6, češ da «dejanje ni predvideno v tem členu». Zanimivo pa je, da je bil tožilec v nadaljevanju primoran, dejstva so namreč jasna, priznati, da «je treba Aleccijev uboj pripisati samo predvčeni eksploziji rasnega sovraštva in da je najdba samokresa dala povod temu», ter da so se obtoženci zaradi svojega «sovražnega antiitalijanskega čustva» pognali proti Alecciju in njegovima rojakoma.

Ta tožilčeva izvajanja kakor tudi omemba v istem spisu, da je «skupina Skedenjcev imela nalogo, nadzorovati dohode v vas z namenom, da prepreči infiltracijo elementov nasprotnega tabora in s tem nerede, medtem ko je prebivalstvo, oziroma slovenski in filoslovenski del, odšlo v mesto, kjer je sodelovalo pri komunistični manifestaciji», bi lahko zadostovala sodišču, da bi sprejelo tezo celotne obrambe ter privolilo v diskusijo, če je ta sploh še potrebna, o izvajanju člena 6 Memoranduma, to je odloka št. 190 generalnega vladnega komisarja.

Odv. Morgera je seveda po prečitanju tožilčevega spisa ponovno sprožil to prejudicielno vprašanje o razpravljanju v zvezi z nepregonljivostjo in prekinitvijo postopka. «Elementov za razpravljanje ne manjka,» je dodal, «in ti so navedeni v obtožbi kakor tudi v tožilčevem spisu, kjer je ne le opis dogodka, ki se je pripetil novembra 1945, in kdor je živel v Trstu, dobro ve, kakšne so bile tedanje manifestacije, temveč se tudi, posebno v motiviranem delu, govori o dogodku, katerega skuša tožilec prikazati v apolitični luči, kar seveda dokazuje, da je treba dejanje kvalificirati kot političnega značaja. To tudi potrjuje nekoristnost nadaljevanja razprave.»

Medtem ko tožilec ni nasprotoval tezi obrambe, je pa vseeno zahteval zavrnitev Morgerovega predloga, pri čemer so ga podprli tudi odvetniki zasebne stranke. Izjava državnega tožilca, češ da škedenjski dogodek še ni jasen, kar naj bi dokazovala tudi prisotnost zasebne stranke (sic!), je sprožila takojšen odgovor odv. Morgere, ki je omenil, da so interesi zasebne stranke v denarju kot povračilu škode in da njihova prisotnost nikakor ne more roditi dvoma o političnem značaju dejanja. Važno je predvsem že v tej fazi procesa razpravljati o postavljenem vprašanju nepregonljivosti tudi, «da se ne bi napetost zaostrila, kar so hoteli prav z odlokom št. 190 generalnega vladnega komisarja preprečiti».

Pravni argumenti odvetnika, ki je kakor predhodno sklenjeno, govoril v imenu celotnega obrambnega zbora škedenjskih antifašistov, so bili tako utemeljeni, da ni našel odvetnik zasebne stranke nobenega pametnejšega odgovora, kar dokazuje tudi nesmiselnost njegovega stališča, kot «da ne pozna odloka (gen. vladnega komisarja), čeprav pozna njegovo vsebino» (sic!) ter je še enkrat predlagal nadaljevanje razprave, čemur se je seveda takoj pridružil tožilec s pripombo, da je to tudi potrebno, predvsem, ker bi se lahko pripetilo, da bi bil kak obtoženec spoznan za nedolžnega, zaradi česar bi mu z aplikacijo pomilostitvenega ukrepa več škodili kot koristili.

Sodišče, ki se je po skoraj dveurni diskusiji o tem vprašanju umaknilo v sejno sobo, se je malo pred 13. uro ponovno vrnilo v razpravno dvorano z odločbo o zavrnitvi predloga obrambe, češ da se bo o tem razpravljalo kasneje med sodno obravnavo, ter odložilo proces na danes zjutraj ob 10. uri, ko se bo začelo zasliševanje obtoženih antifašistov.

S tem je sodišče še enkrat zamudilo ugodno priliko za takojšnjo aplikacijo člena 6 Memoranduma, s čimer bi popravilo krivico Skedenjcem, ki so bili protizakonito aretirani, protizakonito pridržani po protizakoniti Marzanovi policijski preiskavi 16 mesecev v zaporu in katere sedaj tudi protizakonito sodijo. Ignoriranje odloka št. 190 generalnega vladnega komisarja, ki je bil junija letos objavljen v Uradnem vestniku Tržaškega ozemlja, je nam in vsemu svetu v dokaz o storjeni in še ne popravljeni krivici.

Preds. Rossi, tož. Pascoli, zap. Magliacca, obramba odv. Tončič, Kukanja, Ferluga, Škrk, Morgera, Kezich in Bologna, Odv. zas. stranke Nardi in Coen.

Razbitje pogajanj pri mestnem podjetju ACEGAT

Pred tremi dnevi je upravna komisija mestnega podjetja Acegat sporočila sindikalnim predstavnikom, da prekine pogajanja za sklenitev nove normativne delovne pogodbe. Po tem sporočilu so se sindikalni predstavniki podjetja sestali in proučili resni položaj, ki je nastal zaradi omenjenega sklepa ravnateljstva podjetja. Sklenili so, da bodo najprej zaprosili za sprejem pri vladnem generalnem komisarju dr. Palamari. Sindikalni predstavniki delavcev podjetja Acegat pa se bodo udeležili v Rimu pogajanja glede doklade za menzo.

Sklenitev sporazuma v podjetju Tosoratto

Pogajanja med predstavniki delavcev in podjetja Tosoratto so se končno zaključila z uspehom. Podjetje se je odreklo svojemu trdovratnemu stališču ter pristalo na zahteve delavcev, kar je omogočilo sklenitev sporazuma.

ŽIVAHNA SINDIKALNA DEJAVNOST

28. JULIJA ZASEDANJE nove Delavske zbornice

Zasedanje so odložili za teden dni, da omogočijo pripravljalne skupščine vseh strok

Organizacijsko zasedanje nove Delavske zbornice CGIL bo 28. julija namesto 21., kakor je bilo javljeno prej, in sicer zato, da se omogoči posameznim strokam, da priredijo svoje organizacijske skupščine, preden se začne zasedanje.

V zvezi s tem zasedanjem je vzbudila splošno zanimanje ustanovitev nove občinske Delavske zbornice v Dolini, medtem ko v Križu in Nabrežini pospešujejo priprave za ustanovitev občinskih sindikalnih organizacij. V Miljah je bila ustanovna skupščina nove občinske Delavske zbornice sinoči ob 20. uri v dvorani «Verdi». Skupščine so se udeležili tudi predstavniki tajništva pokrajinske Delavske zbornice. Vsa ta zborovanja izvajajo sklepe četrtega kongresa CGIL ter sklepe diskusij z zasedanja glavnega odbora CGIL za okrepitev sindikalne organizacije ter za njeno prilagoditev novim načinom borbe. Vse to organizacijsko delo je tesno povezano z razvojem borb za uresničenje delavskih zahtev. Te borbe se vodijo predvsem v podjetjih. Važno vlogo ima pri tem tudi okrepitev notranje demokracije v sindikatih, kar bo gotovo pritegnilo večje množice delavstva k soodločanju glede zahtev in metod borbe, s katerimi se bodo te zahteve uresničevale.

julija od 19. do 20. ure v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29.

GLEDALIŠČA

Operne predstave na gradu Sv. Justa

Jutri ob 21. bo tretja in zadnja predstava Ponchiellijeve opere «La Gioconda» ob isti zasedbi z izjemo Alda Protija, ki bo nastopil v vlogi Barnabe. Dirigent Mario Parenti.

V nedeljo ob 21. uri bo druga predstava opere «Tosca». Danes se prične pri gledališki blagajni in pri blagajni «Centrale» prodaja listkov za jutrišnjo predstavo, jutri pa se prične prodaja listkov za nedeljsko predstavo.

SNG
za Tržaško ozemlje

Predstave na prostem na prostoru za gostilno Legiša v Sesljanu.

V soboto 21. t. m. ob 21. uri

N. V. Gogolj

ŽENITEV

V nedeljo 22. t. m. ob 21. uri

Ivan Cankar

Martin Kačur

Z VČERAJŠNJE SEJE TRŽAŠKEGA POKRAJINSKEGA SVETA

Po tretjem glasovanju izvoljen za predsednika prof. Gregoretti

Zanj je glasovalo 10 demokristjanov, 1 republikanec in 1 socialdemokrat
Nesramno izzivanje svetovalke De Vecchijeve, ki je žalila odporniško gibanje
V svojem prvem govoru je novi predsednik popolnoma ignoriral Slovence

Na začetku sinočnje seje tržaškega pokrajinskega sveta je demokristjan prof. Gregoretti, ki je bil na prvi seji izvoljen za predsednika pokrajine z glasovi fašistov in monarhistov, podal ostavko. Pri nadaljnjih volitvah je bil prof. Gregoretti ponovno izvoljen za predsednika pokrajine. Izidi treh glasovanj so bili naslednji:

Prvo glasovanje: prisotnih svetovalcev 22; prof. Gregoretti je dobil 10 glasov, prof. Weiss 7 glasov, belih glasovnic 5.

Drugo glasovanje: prisotnih svetovalcev 22, prof. Gregoretti je dobil 8 glasov, prof. Weiss 7, belih glasovnic 7.

Tretje glasovanje: prisotnih svetovalcev 22, prof. Gregoretti je dobil 12 glasov, prof. Weiss 7, belih glasovnic 3.

Prof. Gregoretti je bil izvoljen za predsednika pokrajinske uprave na tretjem glasovanju, ker pri prvih dveh glasovanjih ni dobil absolutne večine. Tudi sinoči so svetovalci skrajne desnice skušali vsiliti svoje glasove demokristjanom. Toda predstavnik KD odv. Persoglia je že pred prvim glasovanjem izjavil, da ne bodo sprejeli njihovih glasov. Kljub temu sta dva fašistična in en monarhistični svetovalec pri prvih dveh glasovanjih volila za prof. Gregorettija. Da bi preprečili izvolitev svojega kandidata z glasovi desnice, so nekateri demokristjani oddali bele glasovnice. Zato prof. Gregoretti ni bil izvoljen, dokler ni socialdemokratski svetovalec Dulci pred tretjim glasovanjem izjavil, da bo glasoval za prof. Gregorettija. To je povzročilo, da sta pri tretjem glasovanju dva svetovalca MSI in en monarhist oddali bele glasovnice, komunisti pa so glasovali za svojega kandidata prof. Weissa, prof. Gregoretti pa je bil izvoljen z glasovi KD, 1 republikanskim in 1 socialdemokratskim glasom.

Na sinočnji seji je prišlo do resnega političnega incidenta, ki ga je izzvala svetovalka MSI De Vecchi. V začetku seje so svetovalci posameznih strank podali glasovalne izjave. Prvi je govoril demokristjanski predstavnik odv. Persoglia, ki je izjavil, da hoče KD dati pokrajini zdravo in trdno upravo. Nato je predlagal za predsednika pokrajine prof. Gregorettija. Komunistični predstavnik prof. Weiss je govoril o demokristjanski politiki, ki ni v skladu z interesi prebivalstva. Zato je izjavil, da bodo svetovalci KP glasovali proti demokristjanskemu kandidatu. Svetovalec Bazzaro (PRI) pa je ponovil njihovo stališče, da ne bodo sodelovali v odboru. Hkrati pa je dejal, da bo pri prvem glasovanju oddal belo glasovnico. Socialdemokrat prof Dulci pa je z zadovoljstvom vzel na znanje Gregorettijevo izjavo, da ne sprejme desničarskih glasov in je dejal, da bo oddal belo glasovnico, dokler se ne razčisti položaj in dokler ne bo videl kakšen odbor nameravajo sestaviti. Monarhist Antonini je skušal upravičiti njihovo podporo demokristjanskemu kandidatu in obžaloval, da jih demokristjani ne marajo v družbo. Govoril je o «patriotizmu» desnice in napadel socialdemokrate, češ da so se v občinskem svetu povezali z levico.

Nato je govorila svetovalka De Vecchi (MSI). Začela je opisovati svoje «politično» življenje in dejala, da se ne spominja, da bi stranke demokratičnega centra kdaj zašle na takšno pot kot danes, ko hočejo «oživeti zloglasni CLN». Nato je tudi ona poudarila, da so nekatere stranke hotele dati Trstu novega župana z glasovi Slovencev. Mislila je na 26 glasov, ki jih je dobil odv. Miani na torkovi seji tržaškega občinskega sveta. Njena žalitev CLN in s tem tudi italijanskega odporniškega gibanja je izzvala v dvorani val protestov vseh strank razen monarhističnega predstavnika. Nesramno zadržanje fašistične svetovalke, ki je bila že 1949. leta izključena iz tržaškega občinskega sveta zaradi svoje fašistične preteklosti, je samo sad popuščanja in podpore fašistom v našem mestu. Do sedaj se ni še nihče v občinskem ali pokrajinskem svetu upal na tako grob način žaliti odporniško gibanje.

Komunistični svetovalec Postogna ji je odločno odgovoril in ji povedal, kakšno odgovornost nosijo danes fašisti za vse pokole, za leta zaporov, mučenja in požige, ki so jih pretrpeli antifašisti za časa fašističnega režima.

Demokristjanski predstavnik odv. Persoglia je obsodil žalitve proti odporniškemu gibanju, ki jih je izrekla fašistična svetovalka. Poudaril je, da je KD sodelovala v odporniškemu gibanju in da prav zato ni mogoč noben sporazum z desnico. Republikanec Bazzaro je ravno tako obsodil izzivanje De Vecchijeve in izjavil, da so bile njene besede napad tudi na italijansko republiko. Nato ji je dejal, da če ne bi bilo odporniškega gibanja, ne bi niti ona in niti drugi svetovalci sedeli v pokrajinskem svetu.

Zadnji je govoril socialdemokratski predstavnik prof. Dulci, ki je izjavil, da ga je presenetila propaganda, ki se je v zadnjih dneh razvila proti njegovi stranki. Glede predsednikove osebe je prof. Dulci dejal, da mora biti pokrajinski predsednik tudi mož odporniškega gibanja, antifašist in zvest republiki.

«Dosedanji pokrajinski predsednik odv. Tanasco, je nadaljeval prof. Dulci, nosi še vedno na svojem telesu sledove fašističnega nasilja. Zato se čutim v zadregi v tej dvorani, ker imamo med nami svetovalko, ki še vedno poveličuje fašizem in njegove metode».

Nato je ponovno obsodil fašistično svetovalko, da bruha strup na odporniško gibanje. Zato je nemogoče kakršnokoli sodelovanje z desnico, ki se upa tako nesramno blatiti sebe, ki so se borile v odporniškem gibanju. Zaključil je z izjavo, da bo glasoval za prof. Gregorettija.

Kot smo že omenili, je bil demokristjan prof. Gregoretti izvoljen za predsednika pokrajine z glasovi demokristjanov, republikancev in socialdemokratov. Po dolgem času so socialdemokrati popustili in glasovali za demokristjanskega kandidata. Politični opazovalci postavljajo to njihovo odločitev v zvezo s sporazumom, ki naj bi ga dosegli demokristjani in socialdemokrati, da KD ne bo več vztrajala na Bartoliju in da bo na prihodnji ponedeljski seji tržaškega občinskega sveta predložila novega kandidata za župana. Če je to res, potem ni dvoma, da bo v ponedeljek izvoljen tudi župan in da bodo za sedaj preprečili imenovanje prefekturnega komisarja. Sicer pa vprašanje pokrajinske in tudi občinske uprave s tem ni še rešeno, ker bosta oba odbora manjšinska in bosta za celotno njihovo delovanje odvisna od levice ali desnice.

Pred zaključkom seje se je novoizvoljeni predsednik pokrajine prof. Gregoretti zahvalil za izvolitev in izjavil, da se bo njegova stranka trudila, da bo pokrajino dobro upravljala. Upajmo, da bodo lepim besedam sledila tudi dejanja.

Poudariti pa moramo, da novoizvoljeni predsednik pokrajine prof. Gregoretti ni v svojem prvem govoru niti omenil obstoja Slovencev, čeprav so v pokrajini štiri slovenske občine s slovenskimi župani, v tržaški in miljski občini pa živi na desettisoče Slovencev. Poleg tega pa sta med svetovalci tudi dva Slovenca, ki sta bila izvoljena s slovenskimi glasovi. Prof. Gregoretti pa dobro ve, da bi v pokrajinskem svetu sedelo več slovenskih svetovalcev, če ne bi vladni komisar izdal odloka o spremembi volilnega zakona za pokrajinske volitve, na osnovi katerega so onemogočili izvolitev večjega števila slovenskih kandidatov.

KRITIKE IN POROČILA

„Tosca" na gradu

V okviru poletne operne sezone je bila sinoči na tržaškem gradu premiera priljubljene Puccinijeve opere «Tosca». V naslovni vlogi je nastopila tržaškemu občinstvu že poznana sopranistka Gigliola Frazzoni, v vlogi Maria Cavaradossija pa mladi tenorist Eugenio Fernandi, ki se je pred nedavnim uveljavil v Benetkah. Oba sta ustvarila predvsem pevsko zelo dobra lika. Frazzonijeva razpolaga z lepim glasom in tudi sceno obvlada z veliko rutino. Bolj kot v liričnih je ugajala v dramatičnih prizorih. Fernandi je ustvaril njeni Tosci povsem enakovrednega Cavaradossija predvsem v pevskem pogledu, medtem ko je bil v igri manj sproščen. Njegov tenor je topel in izredno lepo modeliran v vseh legah. Vžgal je že v začetni ariji v prvem dejanju, medtem ko je moral romanco iz tretjega dejanja preden gre na morišče, ponavljati.

Ob obeh glavnih vlogah se je z odličnim glasom uveljavil še Scarpia v osebi baritonista Pietra Guelfija. Vito Susca kot Angelotti ter basist Alfredo Mariotti kot mežnar.

Orkester je s sigurno roko vodil Mario Perentin.

Ne preveč številno občinstvo je pevce nagrajevalo z obilnim ploskanjem po vsakem dejanju in tudi pri odprtih scenah.

J. K.

Umetnostna razstava A. Černigoja v Ljubljani

Danes ob 18. uri bo v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani otvoritev umetnostne razstave olj. grafik in akvarelov akademskega slikarja Avgusta Černigoja iz Trsta.

Fluorografski center bo v avgustu zaprt

Pokrajinski protituberkulozni konzorcij v Trstu sporoča, da bo tržaški fluorografski center, ki ima svoje prostore na Trgu Sansovino št. 6 od 1. do 30. avgusta zaprt zaradi letnih počitnic.

Izleti SPDT

SPDT priredi v soboto in v nedeljo 4. in 5. avgusta izlet v Zapadne Julijce z izhodiščem na Nevejskem sedlu, in sicer na Viš, Špik nad Policami (Montaž) in Kanin.

Od 11. do 19. avgusta priredi kot običajno svoj planinski teden okrog Triglava. Vpisovanje za izlet in za planinski teden v dneh 26., 27. in 28.

BREZBRIŽNOST KMETIJSKEGA NADZORNIŠTVA DO OŠKODOVANIH KMETOV

PROUČITI JE TREBA MOŽNOST USTANOVITVE RAKETNIH POSTAJ ZA OBRAMBO PROTI TOČI

Tajnika Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov ter strokovnjak KZ obiskali prizadete kraje in intervenirali na Kmetijskem nadzorništvu, ki je odklonilo sleherno pomoč

Čeprav bo skoraj že teden dni odkar je toča povzročila veliko škodo vrtnarjem in vinogradnikom na Kolonkovcu, pri Domju in v Miljskih hribih, kjer je zajela približno 300 ha obdelane zemlje in uničila od 50 do 70 odstotkov grozdja ter pokvarila povrtnino in sadje, pravijo kmetje, da ni še nihče od Kmetijskega nadzorništva obiskal teh krajev, da bi ugotovil škodo in jim nudil strokovno pomoč in nasvete. Predvčerajšnjim pa so obiskali prizadete kraje in se pogovorili s kmeti tajnik Kmečke zveze, tajnik Zveze malih posestnikov in kmetijski strokovnjak, ki sodeluje pri Kmečki zvezi. Tajnika kmetijskih organizacij sta takoj obvestila o vremenski nezgodi in posledicah Kmetijsko nadzorništvo ter predlagala, naj se prizadetim kmetom nudi potrebna pomoč. Odgovorili so jima, da nadzorništvo nima več na razpolago posebnih fondov kot pod anglo-ameriško upravo, da bi lahko nudilo pomoč vinogradnikom in vrtnarjem, ki jim je toča poškodovala ali uničila pridelke. Pripomnili so tudi, naj se kmetje zavarujejo proti toči, ker od drugod ni pričakovati nobene podpore.

Kmetje še ne vedo točno, kako je z zavarovanjem pridelkov proti toči, koliko stane zavarovanje in kakšni so pogoji, zdi se nam pa, da se bo lahko malokateri kmet zavaroval in redno plačeval zavarovalnino. Mimogrede naj omenimo, da na Goriškem, zlasti v Brdih, tostran in onstran meje, delujejo že nekaj let raketne postaje za borbo proti toči. Zdi se nam, da bi bilo potrebno proučiti tudi pri nas, zlasti v krajih, ki jih večkrat obišče toča, možnost ustanovitve takih postaj. Tudi to je naloga Kmetijskega nadzorništva. Strokovnjaki naj zadevo proučijo in povedo svoje mnenje. Če bi kazalo postaviti obrambne postaje, naj se ustanovi zadevni konzorcij in naj se to čimprej izvede, ker so kmetje vedno bolj zaskrbljeni. Dobro se namreč še spominjajo toče, ki je leta 1953 uničila skoraj ves pridelek od Debelega rtiča do Mackovelj, prejšnja leta pa v nabrežinski in zgoniški občini.

Opozarjamo prizadete kmetovalce, da lahko na podlagi zakona št. 1572 od 8. III. 1931 vložijo prošnjo na Finančno intendanco za znižanje zemljiškega in dohodninskega davka, če jim je škoda uničila več kot dve tretjini pridelka. To je zelo pičla podpora in marsikdo bo prej dvakrat premislil, ker ve, da je treba dosti poti, papirjev in sitnosti, preden kaj dobi. Za potrebna pojasnila itd. naj se kmetje obrnejo na tajništvo Kmečke zveze ali Zveze malih posestnikov.

Ponovno poudarjamo, da bi morali strokovnjaki, ki imajo dolžnost, nuditi prizadetim kmetom predvsem strokovne nasvete, da omilijo posledice toče in očuvajo zlasti poškodovane trte in sadno drevje. O ustanovitvi raketnih postaj za obrambo proti toči pa bi morali bolj resno razmišljati in pristopiti čimprej k delu.

Odložitev stavke mesarskih delavcev

Včeraj je bila v prostorih nove Delavske zbornice CGIL v Ul. Zonta 2 enotna skupščina mesarskih delavcev, na kateri so predstavniki obeh sindikatov poročali o pogajanjih na uradu za delo. Na skupščini se je pokazalo, da niso doslej še podrobno proučili vseh vprašanj, ki se tičejo spora z delodajalci, zlasti pa ne vprašanja vajencev.

Zato še niso sklenili, da bodo napovedali stavko, kot je bilo pričakovati, marveč so se sporazumeli, da bodo prej natančno proučili vsa vprašanja, nakar bodo ponovno sklicali skupščino.

Organizacijsko zasedanje petrolejskih delavcev

Predvčerajšnjim je bilo organizacijsko zasedanje delavcev petrolejske stroke, na katerem so razpravljali o okrepitvi svojega sindikata. Jutri ob 18. uri pa bo v Ul. Zonta 2 skupščina upokojencev.

Repentaborski občinski svet se sestane v soboto na seji

V soboto 21. t. m. ob 17.30 bo na Repentabru seja novoizvoljenega občinskega sveta, na kateri bodo volili župana in občinski odbor.

Padec zaradi omedlevice

S pridržano prognozo so včeraj okoli poldne sprejeli na II. kirurškem oddelku 69-letno Štefanijo Zlobec vd. Furlan iz Industrijske ulice 18, kateri so ugotovili hud udarec na glavi in omotično stanje. Žensko je spremil v bolnišnico neki mladenič, stanujoč v isti hiši kot ona, in je zdravnikom povedal, da je Zlobčevi postalo na Trgu sv. Jakoba nepričakovano slabo, zaradi česar se je zgrudila na tla.

ZOPET PROMETNA NEZGODA PRI ŠTIVANU

Smrt mladega kmetovalca pri trčenju v tovornik

Sopotnica na njegovem motorju pa se je precej poškodovala in so jo odpeljali v tržaško bolnišnico

Cesta pri Štivanu zaznamovana na zemljevidih s št. 14. je res usodna za motorizirane osebe. Pretekli teden se je prav na križišču s cesto, ki pelje v Gorico, smrtno ponesrečil znani tržaški krojač Zdravko Poznajelšek, včeraj pa je nekaj sto metrov naprej, in sicer v bližini Kocmanove gostilne našel tragično smrt 34-letni kmetovalec Idilio Tempor iz Isole Morosini v goriški pokrajini, ki je bil s svojim motorjem namenjen skupno s 25-letno Elviro Cragnolin iz Ul. Pescheria iz Trsta, v Tržič.

Točni vzroki nesreče za sedaj niso znani, ker prometna policija še vedno vodi preiskavo. Ugotovili so le, da je mož med vožnjo iz neznanih razlogov silovito trčil v zadnji del tovornika s prikolico z dunajsko evidenčno tablico, ki je stal ob cesti, medtem ko je bil 41-letni šofer Leopold Synek z Dunaja v gostilni. Tempor, ki je z glavo udaril ob stranico prikolice, se je skupno z vozilom in sopotnico zvrnil na tla, kjer je negibno obležal v mlaki krvi.

Cragnolinovo pa so nemudoma naložili v prvi avtomobil, ki je privozil mimo, ter jo odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer so jo zaradi globoke rane nad desnim očesom z verjetnimi kostnimi zlomi ter zlomi nosnih kosti in številnih prask po raznih delih telesa tudi pridržali pod zdravniškim nadzorstvom.

Obvestilo Kmečke zveze

Obveščamo vse dvolastnike, ki imajo svoja zemljišča na jugoslovanskem ozemlju in nameravajo sekati drva na svojih gozdnih parcelah, da se zglasijo v uradu Kmečke zveze v Trstu ul. F. Filzi 10-I do 15. septembra tega leta za vse potrebne informacije.

Prosvetno društvo «LONJER - KATINARA» priredi v nedeljo 22. t. m. ob 17. uri v Lonjerju v senci lip na dvorišču pri Županu

proslavo 60-letnice

ustanovitve pevskega in bralnega društva «ZASTAVA».

Sodelujejo pevski zbori prosvetnih društev: «Lonjer - Katinara» iz Lonjerja, «Ivan Cankar» od Sv. Jakoba v Trstu, «Slavec» iz Ricmanj, «Slovan» iz Padrič, «Slavko Škamperle» od Sv. Ivana v Trstu, «Primorec» iz Trebč in «Valentin Vodnik» iz Doline. Igra pomnožena godba na pihala iz Brega.
SLEDI PLES.
VABLJENI VSI.

Ker je preteklo nedeljo zaradi slabega vremena ples odpadel vabijo FANTJE IZ PADRIC na svoj

TRADICIONALNI PLES

ki ga priredijo v Padričah v nedeljo 22. t. m. ob 16. uri
Igrala bo godba na pihala iz Barkovelj
Za prigrizek in dobro pijačo preskrbljeno.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 19. julija 1956 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 6 oseb, poroke pa so bile 4.

POROČILI SO SE: krznar Benito Burgio in gospodinja Diana Leo, modelist Francesco Mariella in gospodinja Vanda Berto, učitelj Bruno Biocar in gospodinja Maria Fedel, težak Antonio Sanco in gospodinja Nadalina Vretenar.

UMRLI SO: 36-letni Aldo Tassini, 89-letna Rosalia Calogera vd. Donadini, 76-letna Maria Olivo vd. Candotti, 86-letna Marija Sancin por. Krečič, 64-letni Marino Parezzan, 29-letni Franco Vernoville.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V JULIJU

Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Maddalena, Ul. Istria 43; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Croce Azzurra Ul. Commerciale 26; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

Tatinski „politični" begunec

19-letni Vlastimir Horvat je kaj čuden «politični begunec». V taborišču pri Sv. Soboti si je izposloval mesto skladiščnika, a oktobra lani je ukradel nekaj kosov gasilskega pribora ter izginil neznano kam. Proti njemu je taboriščna uprava vložila prijavo in sedaj so slednjo potegnili iz arhiva, kajti Horvat je padel v roke policijskih organov. Mladenič je tatvino priznal in obenem povedal, da je po tatvini odšel ilegalno v Jugoslavijo ter se je sedaj zopet ilegalno vrnil v Trst, kjer je zaprosil za ponoven sprejem v taborišče.

Tatinski begunec je izjavil tudi, da je ukradeno blago prodal starinarjema Benediktu Srebrniku in Frančiški Petan na Stari istrski cesti, kar sta ta seveda odločno zanikala. Horvata so prijavili sodišču zaradi tatvine, starinarja pa se bosta morala zagovarjati zaradi nakupa ukradenega blaga.

KINO

Excelsior. 16.00: «Strašni sorodniki», J. Cocteau, J. Marais.
Fenice. 16.00: «Don Juan», E. Flynn, V. Lindfors.
Nazionale. 16.00: «Viharni vrhovi», L. Olivier, M. Oberon.
Arcobaleno. 16.00: «Veliki Caruso», M. Lanza, A. Blyth.
Astra Rojan. 16.00: «Operacija Valkira», W. Preiss, A. Duringer.
Capitol. 16.30: «Poslednji most», iz narodnoosvobodilne borbe. M. Schell.
Cristallo. 16.00: «S karavano proti jugu», T. Power, S. Hayward.
Grattacielo. 16.30: «Jutri bo sijalo sonce», D. Dors.
Alabarda. 16.00: «Lucy Galland», J. Wyman, C. Heston.
Armonia. 15.00: «Šest žena Henrika VIII.», C. Laughton, M. Oberon.
Aurora. 16.00: «Vlak za povratek», R. Eagan, C. Mitchell.
Garibaldi. 17.00: «Flash! Črna kronika», R. Cameron, B. Cooper.
Impero. 16.30: «Loža za opero», I. Barzizza, V. Molnar.
Italia. 16.30: «Davidova pijanost», E. Taylor, V. Johnson.
S. Marco. 17.00: «Grofica iz Castigliona», Y. De Carlo, R. Brazzi.
Kino ob morju. 17.00: «Napad na Kansas Pacific», S. Hayden, E. Miller.
Moderno. 16.00: «08/15», W. Seyferth.
Savona. 16.00: «Simba», D. Bogarde, V. Mac Kenna.
Viale. 16.00: «Kangaroo», M. O'Hara, P. Lawford.
Vittorio Veneto. 17.00: «Neapeljsko zlato», Totò, V. De Sica.
Belvedere. 16.30: «Klanje v Fort Apache»
Marconi. 16.30: «Potovanje v Italijo», I. Bergman, G. Sanders.
Massimo. 16.00: «Profesorji ne jedo pečenk», V. Johnson, J. Leigh.
Novo cine. 16.00: «Titanic», B. Stanwyck, C. Webb.
Odeon. 16.00: «Tarzanov beg», J. Weissmueller, M. O'Sullivan.
Venezia. 15.30: «Vohun rdečih jopičev».
Skedenj. 18.00: «Napad na Zemljo».

POLETNI KINO

Arena dei fiori. 20.30: «Igralnica», R. Hudson, A. Baxter.
Ariston. 20.30: «Šest kontinentov».
Armonia. 19.30: «Šest žena Henrika VIII.», Varieté.
Garibaldi. 20.30: «Flash! Črna kronika».
Marconi. 20.30: «Potovanje v Italijo», I. Bergman, G. Sanders.
Paradiso. 2015: «Alamo», S. Hayden, A. M. Alberghetti.
Parco delle rose. 20.30: «Operacija Valkira», W Preiss, A. Duringer.
Ponziana. 20.15: «Zgodba o treh ljubeznih», K. Douglas, J. Mason.
Rojan. 20.30: «Plamen in meso», L. Turner. Mladoletnim prepovedano.
Skedenj. 20.30: «Napad na Zemljo».
Stadio. 20.30: «Major Brady», J. Chandler, M. O'Hara.
Valmaura. 2030: «Bosa grofica», H. Bogart, A. Gardner. Mladoletnim prepovedano.

RADIO

PETEK, 20. julija 1956

TRST POSTAJA A

7.00 Jutranja glasba, koledar; 11.30 Zabavna glasba; 12.00 Življenja in usode, pogovori; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Glasbeni popoldan; 18.00 Richard Strauss: koncert za oboo in orkester; 18.30 Z začarane police; 19.00 Artie Shaw; 20.00 Sport; 20.30 Matetič Ronjgov: «Roženice»; 21.00 Vokalni kvintet; 23.30 Zmerni ritmi.

TRST I.

11.45 Beethoven: Trio št. 1 v D-duru op. 70; ob 16.00 in 18.15 Poročila o Touru; 17.45 Koncert dua La Volpe - De Concilis; 21.00 Simfonični koncert radijskega orkestra iz Torina, dirigira Nino Sanzogno.

KOPER

Poročila v slovenščini: 5.45, 13.30 in 19.00.
Poročila v italijanščini: 6.45, 12.30, 17.45 in 23.00.
5.00-5.45 in 6.00-6.10 Spored iz Ljubljane; 6.10 Jutranja glasba; 7.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 13.40 Ugani z nami, kaj je to!; 14.20 Zabavna glasba; 14.30-17.00 Spored iz Ljubljane; 17.00 Kvartet Van Wood igra priljubljene melodije in ritme; 17.00 Iz jugoslovanskega življenja; 17.25 Igra orkester «The Queen's hall orchestra»; 18.00-19.00 Spored iz Ljubljane; 19.15 Veseli dečki zaigrajo; 19.30 - 22.15 Spored iz Ljubljane; 22.15 Nočni koncert.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00 15.00 17.00 19.00 22.00.
5.00 Pester glasbeni spored; 6.20 - 6.25 Naš jedilnik; 7.10 Zabavni zvoki; 8.00 Slovenske narodne pesmi igra mali instrumentalni ansambel; 8.30 Radijski roman - Jan de Hartog: «Thalassa» - XII; 8.50 Operetna in lahka glasba; 10.00 Koncert po željah; 11.05 Na obisku med našimi zbori; 11.50 Za dom in žene; 12.00 Lahek opoldanski glasbeni spored; 12.40 Dve polonezi Fr. Chopina; 13.15 Zabavna glasba; 13.35 Za prijetno razvedrilo; 14.40 Želeli ste - poslušajte! 15.35 Poje Ljubljanski komorni zbor; 16.00 Utrinki iz literature - Boris Pahor: Mesto v zalivu; 16.20 Popoldanski koncert; 17.15 Zabavna in plesna glasba; 18.10 Tenorist Eugen Conley in basist Ezio Pinza pojeta arije iz oper; 18.50 Družinski pogovori; 20.00 Konstantin Brailoiu: Glasba narodov sveta - Flamci; 20.45 Bohuslav Martinu: Simfonične fantazije (6 simfonija).

TELEVIZIJA

18.00 Pompeji, 20 stoletij pozneje; 18.30 Spored za otroke; 21.00 Vesti; 21.15 Raul Capra, Michele Galli: «Sal», televizijska igra.

Mali oglasi

MOTOCIKLERA IN MOTOM - motorji, ki uživajo vse zaupanje, so najbolj cenjeni - MOSCHION FRISORI, Ul. Valdirivo 36.

TAKOJŠNJO ZAPOSLITEV v trgovini jestvin dobijo trije dekliči od 14. do 15. leta. Naslov: Slovensko gospodarsko združenje, Ul. Filzi 8.

Splošni upravni posli
ZEMLJEKNJIŽNI POSLI IN DOKUMENTI
VOJNA ŠKODA
POTNI LISTI
A.T.A. Ul. S. Nicolò 3-a Tel. 38-733

Italijanska pot v socializem

Organizacija in narava razredne stranke

7.

S tem, da smo v prejšnjih člankih nakazali kakšna naj bo socialistična politika, smo hkrati pojasnili kakšna bodi razredna stranka in njena notranja narava. Očitno je, da moderna socialistična stranka mora najprej radikalno in dokončno prekiniti z zastarelimi radikalnimi shemami stranke — volilni klub in stranke — reformistično-parlamentarnega kova, ki je razvojna izpeljanka prve. Ni si moč zamisliti razredne stranke, ki bi računala na omejeno število članstva, ki bi svoje notranje življenje omejila na periodična zborovanja svojih nemnogih sekcij in ki bi za svojo razširitev v borbo računala edinole z volilnim vplivom, ki ga doseže z neko določeno politiko. Moderna socialistična stranka mora v svoji strukturi izraziti predvsem «svet» delavskega razreda in se hkrati predstaviti kot živeči vzor nove družbe, ki se jo namerava zgraditi. Politične stranke buržoazije imajo za svojim hrbtom svoj «svet» v sedanji družbi, ki ga izražajo le na volilnem in parlamentarnem področju, izjemo tvorijo v nekem določenem smislu katoliške stranke, ker so tesno povezane s politično-družbenim agregatom, kakršen je katoliška cerkev. Socialistična stranka pa živi osamljena v družbi, proti kateri se mora boriti in jo prepreobraziti in ima zato nalogo, da iz nje izvleče jedro nove družbe, ki je ni moč — kakor znano — improvizirati s čudodelno palico. S tega gledišča ne more nihče v dobri veri podcenjevati velike komunistične izkušnje v naši deželi. Komunistični stranki je uspelo uresničiti neko novo strukturo in izdelati nove življenjske organizacijske metode. Vemo, da ima ta izkušnja svoje močne pozitivne plati, ampak tudi svoje hude, pogosto tragične pomanjkljivosti. V komunistični stranki obstaja obsežna in globoka mreža človeške povezanosti, razpredene družbene povezanosti, ki jo združuje skupni svetovni nazor, skupne koristi, prijateljstva, navezanosti. Čudovito organizacijsko kapilarnost, ki se zna prilagoditi kompleksnosti modernega življenja, spremlja nov način življenja, ki je pri pretežni večini perifernih in osnovnih kadrov poln požrtvovalnosti, delavnosti, skromnosti moralne resnosti in neupoglijivosti. Iz vsega tega izhaja kompleksnost komunistične organizacije, ki je razčlenjena prav tako, kot je razčlenjena družba, ki v njej živimo: pred komunisti ni, na primer, nihče poskusil — ne da bi pri tem zanemarili sindikalne in povsem praktične borbe — z neko tako impozantno in samostojno organizacijo kulturne dejavnosti, kljub oviri, ki jo je temu povzročal stalinski prisilni jopič. K temu argumentu bi se vsekakor splačalo povrniti.

Obličje in naravo italijanske komunistične stranke pa so potvorile negativne plati prečejšnjega pomena. Obtožbe, ki jih navadno valijo na KPI — korporalizem, protidemokratičnost, funkcionalizem, konformizem, kult osebnosti — imajo realno osnovo, toda zadevajo le zunanjo plat vprašanja, če jih ne povežemo z napačno organizacijsko politiko (mogli bi celo reči organizacijsko ideologijo). Gre za stalinistično pojmovanje strankevojske, gre za popolno podredi tev birokratskim kastam na oblasti v Rusiji, ki je ubila kritičnega duha, samostojnost in svobodo v vrstah KPI in ki je pomenila zmago ne le pogrešenih metod, ampak takih, ki so v kričečem nasprotju z resnično vsebino socialističnih idealov. Strah pred lastnim mnenjem, spoštovanje pred *ipse dixit*, birokratizacija komunistične stranke: vse to izhaja iz one osrednje zamisli.

Oblikovanje nove stranke — mislim pri tem moderno napredno socialistično stranko — mora upoštevati pozitivne plati komunistične izkušnje in hkrati uresničiti zlitje te izkušnje z duhom samostojnosti in svobode, katerega nosilke so bile socialistične struje. Po vsem tem kar smo dejali, ne more tega duha avtonomije in svobode nihče zamenjati s sistematičnim frakcionaštvom ali klientelizmom, s temi starimi napakami socialističnih struj, ki jih more radikalno ozdraviti pri koreninah le večja organizacijska kompleksnost in stvarno množično demokratično gibanje. Na dolgi poti, ki jo mora prehoditi razredna stranka pa je bistvena velika rezerva nekonformizma.

Tu se omejujem na postavljena vprašanja, ki bi, po mojem mnenju, morala v naslednjih mesecih biti v središču diskusij tako socialistov, kot komunistov. Zaradi tega ne poskušam točno označiti podrobnih pogojev za to organizacijsko obnovo, morem pa nakazati nekatere ključne misli.

Nesporno je predvsem, da mora biti volilnost — z javnim ali tajnim glasovanjem od primera do primera — neodtujljivo načelo v vseh organizacijskih stopnjah; imenovanje od zgoraj, sezname kandidatov je treba radikalno odpraviti v življenju stranke. Teh prijemov se je mogoče poslužiti v majhnih organizacijah, ali v določenih posebni primerih, toda ko se osnovna organizacija razširi in je možna široka diskusija, povzročijo v stranki sklerozo.

Drugo neodtujljivo načelo je prav gotovo svoboda mnenja, ki mora biti polna, široka in absolutna. Menim, da se v veliki moderni razredni stranki ta svoboda mnenja more posluževati tudi posebnega časopisja, pod pogojem, da le-to najde potrebno materialno podporo *pri strankini bazi in samo pri njej*. Potreba po disciplini v dejanju vodi k naravnemu urejevanju svobode mnenja: važno je, da se te svobode nikoli ne zaduši in da se more izražati obsežno v predkongresni dobi. Sprejeti svobodo mnenja in zanikati možnost, da se ustvarijo struje, pomeni varati bližnjega. Potrebno pa je pribiti trdno in nedvoumno meje dejavnosti struj in obvezati jih na absolutno finančno avtonomijo. Zdravilo za vsako degeneracijo, bodisi v frakcionaški ali totalitaristični smeri pa imamo, po mojem mnenju v intenzivnem demokratičnem življenju osnovnih organizacij. Redki in revni sestanki maloštevilnih članov omogočajo tako abstraktno in mehanično frakcionaštvo, kakor manevriranje aparata, medtem ko intenzivna udeležba delavcev pomete z manevri in z že vnaprej določenimi stališči.

To vprašanje je seveda tesno povezano z vprašanjem novih organizacijskih oblik, prilagojenih kompleksnosti modernega življenja. Pristop k socialistični stranki ne sme biti več mehanično dejanje («dobiti izkaznico»), in se tudi ne sme omejevati na udeležbo v diskusijah: gre za obvezo najrazličnejšega konkretnega dela.

Vsak napad na aparat zadene predvsem funkcionarje. Toda kdor zanika koristnost funkcionarjev in zagovarja stvar absolutnega in diletantskega prostovoljstva, zagovarja, v dobri ali slabi veri, uničenje stranke in daje s tem veliko prednost razrednemu nasprotniku. Problem pa je v tem, da se revidirajo odnošaji med funkcionarji in stranko, udeležbo funkcionarjev v vodilnih organih in morebitno uvedbo volilnosti. Gre za težko vprašanje, ki ga je treba načeti, če nočemo izbirati med aparatom in razkrojem. Vprašanje funkcionarjev je tesno povezano s finančnim vprašanjem. Vsi vedo koliko «stane» neka politična stranka: mnogo milijonov na mesec, včasih nekaj milijard na leto. Del teh ogromnih «dohodkov», ki prihaja iz lastnih virov, je zelo majhen, v nekaterih primerih skoraj ničen. Ogromna zunanja pomoč, ki se je poslužujejo moderne stranke, pa je orodje njihovega političnega zasužnjenja in odločilna ovira za njihovo autonomijo. Vprašanje, kako povečati finansiranje iz lastnih virov — kar je povezano z obsežnostjo stranke, ali z obstojem dejanske demokracije na bazi — postane zato osrednji problem resne organizacijske politike, ki ga mora spremljati zmanjšanje izdatkov, kar mora biti eden od prvih rezultatov zmanjšanja birokratskega aparata in spremembe propagandnih metod.

V središču pogojev in vprašanj, ki smo se jih bežno dotaknili, pa ostane vprašanje človeških odnošajev med člani stranke; zahteva in težnja po novih človeških odnosih je osrednje vprašanje socializma in mora postati bistveni motiv notranjega življenja socialistične stranke. Borimo se tudi, da bi človeka osvobodili suženjstva stroja in socialnega prisiljevanja in moramo zato vedno upoštevati te moralne vrednote. Tudi tu ne more biti protislovja med sredstvi in ciljem: z blatom se zgradijo hiše iz blata. Vemo tudi, da te obnove razredne stranke ni moč improvizirati, niti se jo more dekretirati s statutom. Izgradnja stranke ni neko aprioristično orodno dejstvo, ampak moment izgradnje socializma. Skromneje in konkretneje rečeno: izgradnja stranke je za sedaj bistvena plat nove socialistične politike.

KONEC

LUCIO LIBERTINI

Lahka, lepa, pri tem pa tako rekoč nujna za poletne mesece

Ko otrok ne mara jesti

Doslej smo v ženskem kotičku pogosto obravnavali vprašanja, ki zadevajo otroka in mater. In tudi danes se bomo lotili enega teh problemov in to zaradi tega, ker je vprav sedanji čas glede tega vprašanja najbolj kritičen. Smo namreč v času, ko pritiska vročina, v času torej, ko je vsakomur nekoliko teže pri jedi; veliko težje pa je to vprašanje pri matem otroku. Da pa nam bo jasno, kaj je v tem primeru storiti, si bemo ogledali ta problem predvsem s stališča do najmlajših.

Starejši dojenčki in otroci v drugem letu trmoglavo odklanjajo hrano. Pravzaprav gre za zdrave otroke, večinoma rdečih lic in živahne, le da so preveč občutljivi, zelo razburljivi in trmasti.

Otrok odklanja hrano zato, ker se znajde med dvema voljama. Na eni strani skrbna mati, ki se togo drži pravil o otroški prehrani, v prepričanju, da veljajo v celoti za vse otroke, pri tem pa pozablja, da ima vsak otrok svoj jaz, svoj telesni in umski razvoj ter svoja čustva. Na drugi strani pa otrok brani svoje osebne lastnosti, ki zadevajo na materin odpor. S tem, da trmoglavo odklanja hrano, dobi v roko orožje, da pritiska na mater in da uresničuje svoje muhaste želje.

Mati mora predvsem vedeti, da zdravega otroka, ki trmasto odklanja hrano, ne moremo zdraviti z zdravili. Edino zdravilo proti temu je, da mati spremeni svoje stališče glede otrokove prehrane. Mati ne sme pokazati, da otrokova odpoved vpliva nanjo in dopustiti, da uveljavlja svoje kljubovalne želje. Bolj s svojim vedenjem kakor s prošnjami in grožnjami lahko mati ta odpor zatre. Biti mora prepričana, da nasilno hranjenje vzbuja še večji odpor.

Pri prehrani dojenčka moramo upoštevati, da je treba upoštevati, da mora slaboten dojenček na dojki z malo mleka sesati dlje kakor krepak s polno dojko, ker sesa dojenček po svoji potrebi. Dojenček sesa dovolj, če ga mati prav drži in doji nežno. Za hranjenje dojenčkov s kravjim mlekom je predpisana količina mleka, ker mora biti povprečje prilagojeno dojenčkovim potrebam. Vedeti moramo, da dojenček ni enako lačen za vsak obrok. Zato popije včasih vso količino mleka, ne da bi ga bilo treba k temu siliti. Ko dohranjujemo dojenčka, zadevamo na novo hrano in nove načine hranjenja, zato moramo dohranjevati dojenčka obzirno in brez nasilja. Količino in gostoto hrane je treba postopoma večati, spreminjati vrsto in način pripravljanja hrane ter okus in vonj jedi.

Ker zaradi stavke tiskarjev nismo v četrtek izšli in je zato odpadel naš «Četrtkov ženski kotiček», objavljamo danes snov v nekoliko skrčeni obliki.

Kaj je treba storiti, če otrok noče jesti?

Dojenček v drugem polletju življenja se telesno in čustveno bujno razvija. Dojenček zahteva čedalje več gibanja, zabave in ljubkovanja. Če tem njegovim potrebam ni zadoščeno, se zmanjša potreba po hrani in poveča otrokova kljubovalnost. V drugem letu postane otrok spričo umskega in telesnega razvoja še bolj objesten. V tem času je otrok v «opoziciji». Hoditi hoče sam, sam skrbeti za igrače, pa tudi jesti hoče po svoji volji. Mati pa mu skuša biti kos z mirjenjem, zmirjanjem in kaznimi. Če pa to ne zaleže, začne celo preklinjati in zabavljati. Otrok to opazi in brž je zadovoljen s svojim uspehom. Jed že zmerom odklanja, da znova uživa, ko se mati jezi. Tek je prijeten občutek, ki se pojavi, ko otrok vidi ali začuti vonj te ali one jedi. Zato si lahko pomagamo tako, da vsak dan menjamo vrste jedi, da sta oblika in vonj različna.

Najboljši je način hranjenja, če posadimo otroka za mizo, okrog katere sedi vsa družina. Ko menjamo odraslim krožnike, ga je treba menjati tudi otroku. Ne glede na to, ali je že prazen ali ne. Če hoče otrok vzeti kako jed z mize, mu moramo to dovoliti. Dovoliti mu moramo celo, če jo hoče vzeti s prsti, ker ima pri tem posebno zadovoljstvo. Med obedom ne smemo otroku ničesar zamerit, in ga tudi ne opominjati, naj je. Po obedu ga pobožajmo in se poigrajmo z njim, čeprav ni jedel, kolikor bi bilo treba. Mati ni samo telesni, marveč tudi umski vzgojitelj svojega otroka.

Okusno ocvrto pecivo

Pol kg moke, 1/8 l mleka, 2 do 3 jajca, 8 dkg sladkorja, 3 dkg kvasa, ščepec soli, limonina lupinica, 8 dkg surovega masla.

Iz moke, mleka, jajc, sladkorja, kvasa, soli, naribane limonine lupinice in stopljenega masla zamesimo kvašeno testo, ga dobro obdelamo in postavimo vzhajat. Vzhajano z valjarjem nekoliko stanjšamo, razrežemo na trakove in naredimo iz njih za kak poldrug centimeter debele in 20 cm dolge svaljke, ki jih izoblikujemo v nekakšne prestice. Ko se nekoliko vzdignejo, jih ocvremo na olju. Se tople potresemo s sladkorjem.

Testo lahko zvijemo tudi v druge oblike in ne samo v prestice. Lahko pa ga tudi razvaljamo in razrežemo kot za flancate.

Ali ni lepa? Hkrati pa tudi ne preveč zahtevna, kar se kroja tiče, niti ne, kar se tiče tkanine. In vendar je primerna za vsako rabo

Svetovno znani slovenski umetniki navdušeno pozdravljeni na ljub. festivalu

Prvaka tržaškega SNG Drolčeva in Baloh sta navdušila z dramo «Brez tretjega» - Ljubljanska Opera, ki se je vrnila s svoje zmagoslavne turneje po Holandskem in v Parizu, je nastopila s «Prodano nevesto», v kateri je gostoval Rudolf Francl, ki se je pravkar vrnil iz SZ, kjer so mu ponudili angažma v Moskvi in Leningradu - Velik uspeh Veronike Mlakar, ki je prišla iz pariške Velike Opere

(Od našega dopisnika)

Slovensko narodno gledališče iz Trsta je že lani nadvse častno nastopilo na ljubljanskem festivalu in z briljantno predstavo «Primorskih zdrah» ogrelo in navdušilo ljubljansko občinstvo, ki je sicer bolj zadržano in precej zahtevno. Tudi letos na festivalu tržaško gledališče ni moglo manjkati — še več, letos so Tržačani bili celo edina dramska skupina na programu in jih je zaradi tega čakala še odgovornejša naloga. Prizorišče letos ni bilo več veliko gledališče na odprtem — edinstvena kombinacija naravnega zelenja in žlahtne stare arhitekture, temveč viteška dvorana v Križankah, kjer ima sicer predstave ljubljansko eksperimentalno gledališče. Okolje je bilo torej zoženo, občinstva zaradi tesnega prostora manj. Zato pa je bila predstava v krogu: intimno, komorno gledališko doživetje, pri katerem pa so igralci in režija še mnogo bolj na tehtnici kritičnega občinstva.

Štefka Drolčeva, Miha Baloh in Jože Babič so izpit prestali več kot odlično. Navdušenje med občinstvom je raslo, ploskanje se je stopnjevalo, ko sta Drolčeva in Baloh v baročni viteški dvorani razpletala dramatično tragedijo Gige Baričeve in njenega moža Marka. Že takoj drugi dan — kar je v Ljubljani sicer zelo neobičajno — so časopisi objavljali kritike, polne hvale. O teh prvih kritikah je «Primorski dnevnik» čitatelje že obvestil. Naj dodamo le še nekaj odstavkov iz tega, kar je za ljubljanski radio napisal Djordje Saula, gledališki kritik zagrebškega radia.

Povsem razumljivo je, da kritik najprej ne more mimo okvira tržaške predstave, mimo Križank in dvorane, v kateri je bila predstava Begovičeve drame «Brez tretjega». Saula ugotavlja, da se za vsakogar, ki pozna Begovičevo delo in ki ima občutek za ambient, predstava začenja že takrat, ko stopi na malo dvorišče levega krila Križank, ki spominja na dvorišče nekakšne starinske gosposke hiše. Ko pohvali še dvorano in njeno opremo, zagrebški kritik nadaljuje:

«Predstava se je torej začela, še preden je vstopil Marko v svoji ruski obleki, s harmoniko in v škornjih, preden je začel s počasno, toda tako naravno in logično razvito mizansceno igrati svojo vlogo, sprva mirno. Pozneje je seveda postajala vse bolj bogata na kretnjah, intonacijah v govoru, polna močnih akcentov, ki jih je dal liku Marka njegov interpret, član narodnega gledališča iz Trsta Miha Baloh. Njegova kreacija je močna, impresivna, vsak detajl je poděrtan do skrajnosti. Ta maksimum izhaja že nekako iz Balohove fizične impresivnosti, iz njegovega neobičajno zvočnega nizkega glasu, iz melodioznosti, ki jo včasih vnašajo Slovenci v ta izredno čisti književni govor, a izhaja v določeni meri tudi iz očitne igralčeve težnje, da ta maksimum doživljanja prenese na gledalce. Včasih se dogaja, da taka vrsta plastičnosti nekoliko zasenči gledalca in skali tisti spontani tok doživljanja in dogajanja. Včasih, kajti celota je ostala močna, kot nekakšno zanimivo nasprotje do soigralke, Štefke Drolčeve, ki je bila tako čudovito resnična in na tako preprost način blizu gledalcem s svojo mirno igro. Tudi ona je vplivala ne le kot žena, ki trpi, ampak tako kot žena iz časov, ki jih označuje Begovičevo delo. Precizni detajli v frizuri, šmin ki, kostimu, komaj opazni in povsem naravni, so premaknili gledalca vsto desetletij nazaj. Postavili so ga pred scensko in igralsko razburljivo osebno dramo, ki jo je znal režiser Jože Babič preplesti z bogatimi in slikovitimi, toda vedno logičnimi scenskimi pokreti, s svetlobno igro in v dramatičnem finalu z dvema zvočnima efektoma, ki sta pravo mojstrstvo svoje vrste. Navdušeno odobravanje je bila nagrada tržaškim umetnikom za nadvse uspešno uprizoritev Begovičevega dela.»

Tako pravi zagrebški kritik in še dodaja, da se mu je po predstavi, ko je ogledoval že prazno dvorano, zdelo, kot da so malo prej zares odnesli truplo in odvedli morilko po končanem ogledu na kraju umora.

Festivalski program je predvideval dve predstavi «Brez tretjega». Iz tega so nastale tri, več pa jih ni bilo mogoče spraviti v natrpani program. V soboto 14. julija sta namreč Štefka Drolčeva in Miha Baloh kar dvakrat nastopila v Križankah, popoldne in zvečer. Zvedeli smo za ponudbo, da bi kdaj jeseni zasedla viteško dvorano kar ves teden zapored. V centru slovenske gledališke umetnosti, v mestu z dramskim gledališčem, ki se je pred tedni močno uveljavilo sredi Pariza, so tržaški gledališki umetniki ponovno dosegli res velik uspeh.

Sicer pa sta v teh dneh na festivalu prevladovala glasba in balet. Ljubljanska opera, ki se je pravkar vrnila z zmagoslavne turneje po Holandskem in v Parizu, se je najprej predstavila s «Prodano nevesto», v kateri je na zadnji predstavi kot gost pel Janka Rudolf Francl, tudi povratnik z uspešne turneje, tokrat v Sovjetski zvezi. Obenem je bilo to za Francla za dve leti tudi slovo od domovine: podpisal je pogodbo z opernim gledališčem v Duesseldorfu, vabijo ga pa tudi na turneje po Zahodni Evropi (Rusi so mu tudi ponujali angažma, v Moskvi in Leningradu). In ko že govorimo o uspehih domačih umetnikov v tujini, naj kot kronisti še mimogrede zabeležimo, da je poleg Slovenskega okteta tudi Vilma Bukovčeva, prvakinja ljubljanske Opere, odpotovala na gostovanje na Kitajsko. Skratka, ni kaj reči, Slovenci smo se zadnje čase zelo razmahnili in tista pretirana skromnost bo sčasoma menda le premagana.

Ljubljanski balet je priredil dva baletna večera z istim programom. Vendar smo na drugem večeru, v petek, spet pozdravili rojakinjo, ki se uveljavlja v tujini: mlado Veroniko Mlakarjevo, ki zdaj pleše v pariški Veliki Operi. Njen nastop je bil za Ljubljano dogodek, čeprav ni zasenčil splošnih kvalitet domačega baleta, ki si je v nekaj letih vzgojil presenetljivo dober, večinoma še zelo mlad kader, ki prav zaradi svoje mladosti še mnogo obeta. Ves nastop sta prevevala neka mladostna svežina in zagon, morda najbolje občutna v Mlakarjevi koreografski obdelavi Gotovčevega «Simfoničnega kola». To je bilo res razkošje barv, gibanja in sveže prožnosti. Tudi težko, še nekam ekspresionistično zasnovano delo Pie Mlakarjeve «Plesalec v sponah» (brez glasbe, samo z nekaterimi ritmičnimi pripomočki na sami sceni), je dihalo več življenja, kot si je morda avtorica zamislila. Krona večera pa so bile «Nekdanje svečanosti» («Verklungene Festen») z glasbo Richarda Straussa po motivih francoskega rokokojskega mojstra Couperina. Tu je drugi večer odplesala glavno vlogo Veronika Mlakarjeva, prvi večer pa mlada ljubljanska plesalka Lidija Lipovževa, ki gledalca ne očara samo s svojim skladnim telesom, temveč tudi z res že zrelo umetnostjo. «Valpurgina noč» iz Gounodove opere Faust je bila revija talentiranih ljubljanskih plesalk, čeprav je sicer s svojo glasbo in zasnovo učinkovala nekam preveč tradicionalno, po «železnem repertoarju» dišeče v novem in svežem okviru ostalih točk.

V nedeljo pa je nastopila Slovenska filharmonija pod taktirko Sama Hubada. Vreme ji žal ni bilo naklonjeno, in ker je bil to obenem zadnji abonmajski koncert letošnje sezone, so Filharmonično dvorano zasedli stalni abonenti in marsikdo, ki bi filharmonijo rad poslušal v predverju Križank, je bil ob lep umetniški užitek. Na sporedu je bila «Klasična uverturа» že umrlega slovenskega skladatelja Slavka Osterca, Šoštakovičeva VI. simfonija in Dvoržakova V. simfonija «Iz novega sveta», v kateri je avtor strnil svoje vtise z obiska v Ameriki, med drugim tudi nekaj črnskih glasbenih motivov.

Zdaj pridejo na vrsto Beograjčani. Najprej se bo ljubljanskemu občinstvu predstavil Miroslav Cangalović, ki se je v nekaj letih razvil v basista svetovnega slovesa; nastopil bo na koncertu skupno s Cvetko Součkovo, sopranistko, ki je začela v Ljubljani in poje zdaj v Hamburgu. Potem pride beograjska Opera z Menottijevim «Konzulom», nato pa še beograjski balet z Dušanko Sifnios. Letošnji program bo zaključila indonezijska folklorna skupina.

RADO CILENSEK

NOVOSTI:

Taylor: *Habsburška monarhija od 1809 do 1918* L 930

Inž. Kropivšek: *Živinoreja I. del* L 330

Simenon: *Umor na vasi* L 260

Vittorini: *Ljudje in neljudje* L 550

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Trst - Ul. Sv. Frančiška 20

Telefon 37-338

Različne dišave in začimbe ki naj jih kuharica uporablja

Se tako preprosta jed gre v slast razvajenemu želodcu, če jo je gospodinja obogatila z raznimi dišavami in začimbami. Seveda je treba pri tem paziti, da jih ne damo preveč in da začinimo vsako jed s primernimi dišavami.

Najbolj upoštevana zelišča in dišave v kuhinji so: peteršilj, zelena, drobnjak, čebula, česen, por, kumina, poper, koper, janež, prehtran, meta, materina dušica ali timez, šetraj, majaron, žajbelj, lovor, rožmarin, brinje, paradižnik in paprika. Najširšo uporabo imajo peteršilj, zelena in drobnjak. Ne glede na blagodejni učinek, ki ga imata peteršilj in zelena na mehur, ledvice in druge organe, ju cenimo kot dodatek pri mesnih in zelenjavnih juhah, pri raznih prikuhah in omakah. Tudi drobnjak izboljšuje marsikateri jedi okus ter s svežim zelenjem olepša barvo.

Brez čebule in česna si ne moremo misliti okusnega obeda. V mnogih krajih pa sta revnejšim prebivalcem celo vsakdanje živilo. Prav v teh krajih pa izkazujejo življenjske statistike izredno dolgo življenjsko dobo, kar je vsekakor prepisovati uživanju čebule in česna, ki vplivata izredno dobro na delovanje jeter in ledvic ter pospešujeta izločanje strupenih snovi iz telesa. Gospodinja uporablja čebulo in česen kot dodatek raznim omakam in juham. Golaž brez čebule bi ne bil golaž, kranjska klobasa brez česna ni kranjska. Ribe in vsa jedila, ki jih pripravljamo z oljem, zahtevajo česen. Svinjski kotlet s česnom, čevapčiči ali ražnjiči s čebulo so delikatesa. Topla krompirjeva solata s čebulo, stročji ali luščeni fižol s čebulo ter seveda z oljem in kisom se odlikujeta.

Kumina, koper in janež imajo važno mesto ne le v domači lekarni, temveč tudi v kuhinji. Nekaj zrn kumine izboljša okus prežgani ali krompirjevi juhi in vpliva blažilno pri vseh jedeh, ki povzročajo napenjanje, to so predvsem zelje, ohrovt, sladka repa, rumena koleraba in tudi krompir v času, ko začne kaliti. Hlapljiva olja, ki jih imajo kumina, koper in janež, vplivajo izredno dobro na črevesje, ker preprečujejo vrenje in odpravljajo pline. Kadar pristavljate fižol, kuhajte z njim vred žlico kumine. Janež in koper sta prijeten dodatek v belem in črnem kruhu. Iz zelenih listov kopra lahko naredite okusno omako, cvete pa dodajte v kozarec, kadar vlagate kumare.

Pehtran in meta sta posebnost ne le slovenske, temveč tudi francoske kuhinje. Slovenski pehtranovi štruklji so zelo cenjena posebnost. Pehtranov kis daje dober okus omakam ter krompirjevim in drugim solatam. Meta daje dober okus omaki, ki se priloga pečeni jagnetini in nekaterim ribam. Z meto delamo tudi okusne štruklje iz črnega testa.

Materina dušica, šetraj in brinje so najboljši dodatki pri kvaši za divjačino. Majaron pritiče mnogim jedem, zlasti zrezkom iz mletega mesa in nadevu za paprike. Ričeta, krvave in jetrne klobase si brez majarona ne moremo zamisliti. Rožmarin in lovor sta izvrstni dodatek k raznim ribjim jedem. Fižolove juhe brez lovorjevega lističa si pravtako ne moremo zamisliti. Vsestransko uporaben dodatek k raznim jedem ne le kot začimba, temveč kot živilo, sta paradižnik in zelena paprika. Zato zaslužita upravičeno najboljše mesto na vsakem vrtu.

Drobni nasveti

Da ne bomo imeli, ko prebiramo sadje ali ga lupimo, prav tako pa tudi zelenjavo, umazanih rok, jih poprej umijmo s kisom.

* * *

Muhe ne bodo lezle po mesu, če damo nanj nekaj narezane čebule.

* * *

Sivi suknenih in debelih tkanin se pri likanju često odtisnejo na lice blaga. To preprečimo, če jih po robu navlažimo, podložimo okrogio paličico in zlikamo.

Zastrupitev s hrano

V toplih dneh se povečuje nevarnost za zastrupitev s hrano. Najpogostejši vzrok za kvarjenje hrane so razne klice. Nekatere klice, ki okužijo hrano, imajo v sebi strupene snovi, medtem ko so nekatere take, ki postanejo strupene šele takrat, ko pridejo v dotiko s hrano. Le-te se najbolj množe na toploti od 25 do 40 stopinj in zaradi tega poleti zastrupljajo hrano.

Klice, ki zastrupljajo hrano, se najbolj množe v okolici, kjer žive ljudje. Nahajamo jih v izmečku, sluzi in znoju tudi zdravih ljudi in živali. Z umazanijo in nepazljivostjo zaidejo klice v predmete, živila, hrano, vodo, zemljo, katere prah prav tako prenaša klice v hrano. Vse te klice so precej odporne. Na hrano pa jih prenašajo tudi muhe, miši, ščurki in druga golazen. Vsako živilo in vsaka hrana je lahko okužena s klicami in je lahko strupena. Pri nas pa so najpogostejša zastrupljenja z mesom, mlekom in mlečnimi izdelki.

Zastrupljenje s hrano se naglo razvije. Že čez nekoliko ur ali najdlje čez dan oboli oseba, ki je pojedla okuženo hrano. Znaki obolenja so: utrujenost, mrzlo znojenje, krči v želodcu in črevesju, bruhanje in driska. Pogosto so ti znaki spremljani s povišano temperaturo, kdaj pa kdaj pa z znižano telesno temperaturo. Pri nekaterih zastrupljenjih pa človek tudi omedli. Zato pazimo, da bomo poleti vsako zelenjavo in sadje dobro oprali, da bomo meso kupili tik pred uporabo; če nimamo doma hladilnika, da bomo jed zaščitili pred muhami in drugo golaznjo, skratka, da bomo hrano pripravljali higienično.

34. ODDAJA RUBRIKE «ODNEHAŠ ALI NADALJUJEŠ»

Ferrara: 5 milijonov in obisk v ZDA

De Meucci, novi junak - Doberman in njegove barve - Petorčki iz Buenos Airesa - Clark Gable ali Frank Sinatra?

Kot je časopisje že poročalo, je komisija televizijske rubrike «Odnehaš ali nadaljuješ» pripustila k nadaljevanju simpatično poznavalko ameriške zgodovine Giovanno Ferraro, ker je bilo prvo vprašanje pri prejšnji oddaji delno pogrešno zastavljeno. Komisija je tudi dopustila, da Ferrara ponovno odloči, ali misli nadaljevati ali odnehati. Se preden se je Ferrara odločila za nadaljevanje, ji je Mike Bongiorno sporočil, da je neka skupina ameriških državljanov v Italiji zbrala potrebno vsoto za njeno potovanje v ZDA, hkrati pa ji je sporočil, da je neka ameriška tvrdka prevzela nase vse stroške njenega bivanja v Ameriki. Ko se je Ferrara vsem zahvalila, je stopila v kabino, kamor jo je spremil izvedenec iz prejšnje oddaje.

Mike Bongiorno ji je zastavil naslednja tri vprašanja: 1. Septembra 1862 se je med severnimi in južnimi četami vodila bitka pri Antietamu; južnim četam je poveljeval general Edvard Lee; kako se je imenoval general, ki je poveljeval severnim četam? 2. V katerem letu je Kalifornija postala zvezna država ZDA? 3. Predsednik Jefferson je imenoval za svojega zakladnega ministra zelo znanega finančnika, ki se je rodil v Švici in ki je s svojo finančno politiko v kratkem zmanjšal ameriški javni dolg; kako se je imenoval ta zakladni minister?

Na prvi dve vprašanji je Ferrara odgovorila točno, da je v omenjeni bitki severnim četam poveljeval general Mac Lellan in da je Kalifornija postala zvezna država leta 1850. Pri tretjem vprašanju, ko je šlo za Herbert Gallatina, pa ji je priskočil na pomoč izvedenec. In tako je Ferrara premagala še zadnjo oviro in se je ginjena in skoro v solzah zahvalila vsem za pomoč in podporo.

Pred njo je za 2.560.000 Claudio Moraldi iz Rima pravilno odgovoril, da je Renoir tisti, ki je kakor tudi Claude Monnet avtor slike, ki nosi enak naslov, namreč «Pont neuf de Paris». Pri tem naj omenimo, da mu je kuverto z vprašanji izbral v Buenos Airesu živeči Diligenti, oče petorčkov, ki imajo sedaj 13 let, in ki je še poleg tega na neki loteriji zadel 70 milijonov!

Giovanna Ferrara

Umberto Ferrero si je s tem, da je točno ugotovil, da gre za stihe Gabriela D'Annunzia, priboril nagrado milijon 280.000; do enake nagrade ima sedaj že pravico tudi Dante Bianchi iz Torina, ki je na predvajani sliki ugotovil, da je bil Foni tisti, ki je na neki mednarodni nogometni tekmi leta 1939 preprečil gol. Vprašanje mu je izbral neki turinski čistilec čevljev, ki se ga za svoje čevlje poslužuje tudi Bianchi; s seboj ga je verjetno pripeljal zaradi tega ker Miku Bongiornu ni ušel pri prejšnji oddaji blesk njegovih čevljev.

Za 640.000 je na vprašanje iz področja lahke glasbe odgovarjala Angela De Parde, moška šivilja iz Milana. Nastop na televiziji predstavlja zanjo tudi poklicen uspeh, saj je po njeni izjavi dobila mnogo naročil celo iz Švice. Kuverto z vprašanjem je izbral glasbenik Rossi, ki ga je opazila med gledalci.

Zavrteli so ploščo in Angela De Parde je morala pove-

(Nadaljevanje na 4. strani)

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

SEJA SOVODENJSKEGA OBČINSKEGA SVETA

TAJNIK POROČAL O RIMSKIH RAZGOVORIH GLEDE VODOVODA, CEST IN PROSTE CONE

V Rimu nočejo upoštevati sovodenjskih zahtev glede proste cone - 350.000 lir za pleskanje nekaterih šolskih poslopij - Načrt za gradnjo otroškega vrtca poleg šole v Rupi

V torek zvečer je bila v Sovodnjah seja občinskega sveta na kateri so razpravljali o nekaterih važnih vprašanjih. Precej časa so razpravljali o pleskanju šolskih poslopij v Sovodnjah, Garijah, na Vrhu, v Rupi ter županstva v Sovodnjah. Okna in vrata teh poslopij že dolgo časa niso prepleskali, kar je treba nujno napraviti, da se prepreči nadaljnje propadanje. Predvideni stroški bi znašali okoli 350.000 lir. Dela so zaupali podjetju Lukežič.

Najvažnejši del seje se je nanašal na poročilo občinskega tajnika o njegovem rimskem obisku, kjer je z osrednjimi organi razpravljal o vprašanju vodovoda, ceste in proste cone.

Tajnik je dejal, da je rimskim krogom prikazal gospodarsko stališče sovodenjske občine, ki ima okoli 2 tisoč prebivalcev ter izredno veliko število cest. Zaradi pretežno revnega prebivalstva so davčni dohodki zelo majhni, zaradi česar ima županstvo na razpolago omejene količine denarja za vzdrževanje cest. Pripomnil je, naj se občinski primanjkljaj ne krije s posojili, ki vedno obremenjujejo občinsko upravo, ampak naj država enostavno prispeva finančna sredstva za kritje primanjkljaja. S posebnim poudarkom je govoril o glavni cesti ter dejal, da mora zanjo skrbeti sovodenjska občinska uprava, medtem ko cesto v večini uporabljajo razni turisti in avtobusi, ki prihajajo iz Gorice, ki cesto zelo poškodujejo, ne da bi kakorkoli prispevali za njeno popravilo. Vzdolž ceste je večina sovodenjskih hiš in večje število vodnjakov, ki so celo nepokriti in služijo za preskrbo vaščanov s pitno vodo.

Glede vodovoda je dejal, da so občinske finance prešibke, da bi lahko z njimi vzdržali velike stroške napeljave. Pač pa je priporočil, da bi glede obeh vprašanj napravili spomenico, ki bi jo vladi predložili poslanci, v kateri bi se prikazalo obstoječe stanje.

V Rimu se je govorilo tudi o prosti coni. Generalno ravnateljstvo za lokalne finance je proti utemeljitvam sovodenjske občine, ki jih je pismeno utemeljila v svoji spomenici, ki so jo svoj čas poslali v Rim. Zahteval je jaser odgovor osrednjih oblast, da bi županstvo moglo nadalje postopati za priznanje svojih pravic.

Županstvo si namerava nakupiti avtomatični anografski urad. Župan in tajnik sta si ogledala že več občinskih uradov in ugotovila, da je najboljša naprava podjetja Olivetti, v kateri je prostora za vpis podatkov okoli 2.500 oseb. Svetovalci so predlog za nakup odobrili; stroški bodo znašali okoli 340.000 lir.

Po nekaterih upravnih stvareh so prešli k trošarini na plin. Županstvo prejme za vsako steklenico plina od 10 kg po 40 lir trošarine, katero pobira trošarinski urad. Do prihodnje seje bo upravni odbor pregledal, kako je s pobiranjem trošarine. Prebrali so dalje obvestilo pokrajinske uprave, s katerim se priporoča popravilo cest, ki peljejo na Vrh k spomeniku, kjer bodo prihodnje dni neke svečanosti. Govorili so tudi o poenotenju plač občinskih uslužbencev, katerih plače se bodo tudi malenkost zvišale.

Končno so proučili načrt nekega goriškega inženirja za razširitev osnovne šole v Rupi, kateri bi dozidali nekaj prostorov za otroški vrtec. Gradbeni stroški za izvedbo načrta, v katerem je predvidena vodovodna napeljava in soba za vrtnarico, bi bili okoli 5 milijonov lir. Občinska uprava je pripravljena nuditi za gradbene stroške samo 4 milijone, ki bi zadostovali, če bi se iz prvotnega načrta črtala vodovodna napeljava in vrtnaričina soba. Opremo bo preskrbela država. Dokončno bodo o sprejemu načrta govorili potem, ko se bodo posvetovali z inženirjem, ki jim bo prinesel nov proračun.

Trgovinska izmenjava v juniju med Italijo in Jugoslavijo

Mesečno poročilo goriške Trgovinske zbornice poroča, da je zbornica v juniju mesecu izdala na osnovi videmskega sporazuma 51 uvoznih obrtnic v vrednosti 78.478.122 lir za naslednje blago: parkete, žagan les, oglje, drva za kurjavo, govedo za zakol, goveje in svinjsko meso, rake, češnje, mlečne izdelke, jajca, cement ter različne predmete.

Za izvoz pa je bilo izdanih 27 trgovskih obrtnic v vrednosti 15.362.428 lir za naslednje blago: nadomestne dele za vozila in druge stroje, kolesa in nadomestne dele, električni material, oblačilne predmete in drugo.

Položaj avtonomnega kompenzacijskega računa je sedaj naslednji: prejetih plačil od 1. januarja 1956 skupno vred s saldom od 31. 12. 1955 za 351.162.680 lir, izvršena plačila od 1. januarja 1956 pa znašajo 224.098.410 lir, saldo je 127.064.270 lir.

Novo občinsko poslopje v Srednjah so že pokrili

Stavba bo stala 9 milijonov lir, od katerih jih bo pet krilo ministrstvo za delo

Občina Srednje v Beneški Sloveniji je edina izmed sedmih občin, ki še nima lastnega občinskega poslopja. Toda po dolgih letih in številnih obljubah so letos vendar pričeli z gradnjo nove občine v kateri bo nastanjena tudi pošta.

Pred nekaj dnevi so občani skupaj z delavci in zastopniki oblasti praznovali pokritje stavbe; zdi se, da bo poslopje dokončano do oktobra. Novembra meseca pa se bodo vanj vselili občinski uradi in pošta. Stroški za gradnjo občinskega poslopja bodo znašali skoraj devet milijonov lir, od katerih bo 5.083.160 lir krilo ministrstvo za delo, 3 milijone 855.000 lir pa bo prispevala sama občina.

Nočni festival na Nadiži

Končno se je v Čedadu sestal pripravljalni odbor, ki bo imel nalogo, da povabi, organizira in uredi vse potrebno za nočni festival na Nadiži, ki bo kot vsako leto v bližini Hudičevega mostu v Čedadu.

Priprave za festival, ki je postal zelo znan širom po videmski in goriški pokrajini, so se zaradi nekaterih nesoglasij v pripravljalnem odboru za nekaj časa zakasnile. Sedaj pa se zdi, da so se duhovi pomirili in da bo prišlo do toliko opevanega festivala. Organizatorji so že naslovili prošnjo na italijansko radiotelevizijsko službo, da privabijo na festival Mika Bongiorna in druge znance s televizije. Upamo, da se jim bo zamisel uresničila in da bo festival resnično privlačen za mlado in staro.

Mature na liceju in učiteljišču v Gorici

V poletnem izpitnem roku so na liceju izdelali maturo sledeči dijaki: Lea Bratina, Lilijana Beltram, Dragan Cvitković in Nada Petrič. Štirje dijaki imajo popravne izpite, 1 privatist pa je bil zavrnjen.

Usposobljenostni izpit na učiteljišču so opravili Marija Sonja Pertot, Vilma Petruša in Jožef Rakar. 10 kandidatov ima popravne izpite v jesenskem roku.

Izleta SPD na Rdeči rob in k izviru Soče

Slovensko planinsko društvo iz Gorice organizira dva izleta v Gornjo Soško dolino.

Prvi od teh je namenjen predvsem turistom ter ima za cilj Rdeči rob nad Tolminom. Udeleženci bodo odšli jutri 21. t. m. z vlakom ob 14. uri z železniške postaje v Novi Gorici do Mosta na Soči. S seboj naj vzamejo tudi kolo, s katerim se bomo odpeljali z Mosta preko Tolmina do Zatolmina. Od tod odidemo peš do Slemena, kjer bomo prenočevali v hotelu «senik». Zato naj vsak udeleženec vzame s seboj tudi po eno odejo.

Drugi bo avtobusni izlet k izviru Soče dne 5. avgusta. Odhod iz Gorice bo zjutraj okrog 5. ure, povratek pa še istega dne zvečer. Tega izleta se lahko udeležijo tudi družine, ker ni skoraj nobene hoje. Priporočamo zainteresiranim, da javijo čimprej svojo udeležbo za pravočasno naročilo avtobusa. Vpisovanje in podrobne informacije dobite v trgovini Cermelj na Kornu, v kavarni Bratuž in v trgovini Klavčič v Podgori.

Ljubitelje lepih izletov opozarjamo že sedaj na ta izlet v plelepo Trentarsko dolino, v podnožje Triglava in drugih julijskih velikanov.

S SEJE MESTNEGA SVETA V GORICI

Razdeljevanje stanovanj brezdomcem v IACP ni bilo povsem zakonito

Resolucije odbornika Grusovina bodo obravnavali na seji odbora in ne pred občinskim svetom

V sredo zvečer je bila seja mestnega sveta, na kateri so najprej razpravljali o interpelaciji monarhističnega svetovalca Pedronija glede načina razdeljevanja stanovanj za brezdomce v ljudskih hišah. Po zakonu je pooblaščena razdeljevati stanovanja posebna občinska komisija. Ko so prvič razdeljevali stanovanja, je odločala komisija, ko pa so se nekatere družine izselile, je z izpraznjenimi stanovanji razpolagal Avtonomni inštitut za ljudske hiše, kar je protizakonito. Z njim sta se strinjala tudi svetovalca Batti (KPI) in prof. Zucalli (PSDI). Na volitvah je bil predlog za spoštovanje zakona soglasno sprejet.

Sledila je razprava o smradu, ki ga povzroča novi oddelek za izdelovanje rayona v Podgori in ki povzroča skrbi prebivalstvu Podgore in delu meščanov. Inž. Graziato je predlagal, naj se pospeši rešitev vprašanja, vendar naj se ne skuša ustaviti delovanje, kot bi morda želel Pedroni, ker je treba misliti tudi na družine, ki so v oddelku dobile zaposlitev.

Končno je profesor Zucalli vprašal župana za pojasnila glede podaljšanja Ul. Roma in glede interpelacij, ki jih je občinski odbornik Grusovin poslal županu, da bi se pospešilo podaljšanje Ul. Roma. Župan je odgovoril, da ne namerava predložiti interpelacij občinskemu svetu, ampak jih bodo proučili na seji odbora, ker jih je predložil občinski odbornik.

IZ PODBONESCA
Druga seja novega občinskega sveta

V nedeljo je bila druga seja občinskega sveta, pri kateri so bili prisotni vsi občinski svetovalci. Na seji so razpravljali o raznih upravnih vprašanjih, katera bodo morali reševati s hitrejšim tempom.

***

Zadnja nevihta, ki je divjala v Furlaniji in Beneški Sloveniji je močno prizadela tudi podboneško občino. Močno deževje je precej poškodovalo drevesnice, predvsem sadno drevje, vendar kmetje upajo, da ne bodo prišli ob sadje, ki je eden najvažnejših virov njihovega preživljanja.

Obvestilo učiteljem

Na oglasni deski didaktičnega ravnateljstva šol s slovenskim učnim jezikom v Ul. Croce 3 je izobešena ministrska odredba z dne 18. 6. 1956 glede nameščanja učiteljstva na večernih šolah za šolsko leto 1956-57. Člen 8 omenjene odredbe določa, kako je treba vlagati prošnje. Rok zapade 15. 9. 1956.

— KINO —

CORSO. 17: «Berlin-Tokio», K. Liederbaum in P. Miller.

VERDI. 16.30: «Na dnu steklenice», cinemascope v barvah, V. Johnson.

CENTRALE. 17: «Sneg na Kilimandžaru».

MODERNO. Zaprto.

VITTORIA. 17: «Cigan baron», J. Guetary.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Cristofoletti, Travnik 14 - tel. 29-72; od 8. do 12.30 pa je dežurna lekarna Urbani-Albanese, Ul. Rossini, 1 - tel. 24-43.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

ŠPORTNI DNEVNIK

PO 14. ETAPI KOLESARSKE DIRKE PO FRANCIJI

Hassenforder prvi v Montpellieru Monti tretji v splošni klasifikaciji

Belgijec Adriaenssens ohranil rumeno majico, toda Wagtmans, Monti in Lauredi so mu tesno za petami

MONTPELLIER, 19. — Kot trinajsta, tako je tudi današnja 14. etapa Toulouse-Montpellier, dolga 231 km, prinesla zadoščenje komisarju italijanskega moštva Alfredu Bindi. Čeprav ni bil zmagovalec današnje etape Italijan, pač pa zopet odlični šprinter Hassenforder, je pa za zadoščenje poskrbel Bruno Monti, ki se je z 10. mesta v splošni klasifikaciji, pomaknil kar na 3. mesto s samo 2'4" zaostanka za rumeno majico Adriaenssensom, kateremu je danes kljub zaostanku skoraj 17 minut še vedno uspelo obdržati časten primat.

Zaradi odstopa Španca Pobleta je na današnji etapi startalo samo še 96 dirkačev. Borba se je začela že takoj v začetku in prvo ofenzivo je sprožil Belgijec Close, kateremu so se takoj pridružili Baffi, Elena, Arnold in Impanis. To skupino je pri 15. km doseglo kakih 30 kolesarjev med katerimi je bil tudi Ockers, ki je takoj sprožil nov napad in potegnil za seboj Eleno. Ta dva dirkača sta kmalu imela 25" naskoka, toda pri 23 km je Ockers popustil, medtem ko je Elena sam vozil dalje. Kmalu pa so iz prve skupine ušli De Groot, Le Ber, Wagtmans in Beuffeuil, ki so pri 35. km dosegli Eleno. Skupina je imela že 35" zaostanka.

Kmalu nato je sledil napad Italijanov Montija in Fantinija, ter Dotta, Closeja, Van der Pluyma, Skerla, Marigila in Bahamontesa, ki so se pri 43. km pridružili ubežnikom. V tem trenutku je bilo na čelu dirke 13 kolesarjev, ki so diktirali zelo oster tempo. Medtem je odstopil Francoz Bober zaradi slabega zdravstvenega stanja, zaostali pa so zaradi raznih incidentov Švicarji Pianezzi, Frei, Gret in Traxel.

Toda glavnina še vedno ni popustila. Iz nje so se odtrgali Hassenforder, Janssens, Vitetta, Schellenberg in Coletto ter začeli zasledovati ubežnike. Pri Mazametu je preostalo glavnino blokirala spuščena železniška zapornica in tako je njen zaostanek narasel na 6 minut. Hassenforderjeva skupina je medtem dosegla prvo trinajstorico. Pri 104. km je zaostanek glavnine, kateri so se medtem pridružili Švicarji, dosegel 12'30".

Pri 185. km se je Elena odcepil od vodilne skupine, v kateri je ostalo tako 17 mož. Bahamontes je sedaj poskušal uiti, toda njegov poskus je bil kmalu preprečen. 2 km pred ciljem je hitri Španec znova poskusil uiti, toda prilepili so se mu De Groot, Wagtmans in Le Ber ter kmalu nato še Beuffeuil ter Hassenforder. Zaostanek glavnine je medtem vedno bolj naraščal in ze presegel 15 minut. Prva petorica se je medtem približala cilju in v finalnem šprintu ga je prvi dosegel Hassenforder pred De Grootom, Wagtmansom, Bahamontesom in Le Berom. Glavnina je prišla na cilj z več kot 17 minut zamude, a je kljub temu Adriaenssensu uspelo obdržati rumeno majico. Z današnjim uspehom sta Monti in Wagtmans kar najresneje postavila kandidaturo za osvojitev končne zmage.

Vrstni red moštev po 14. etapi: 1. Belgija 220.27'17", 2. Holandska 220,39'12", 3. Zahod 220,47'11", 4. Italija 221,47'11", 5. Francija 221,37'10", 6. S-E 222,33'31", 7. N-E-C 222,39'51", 8. Španija 223,06'17", 9. S-O 223,10'20", 10. Luksemburg mešani 223,14'31", 11. Ile de France 223,36'50", 12. Švica 224,13'43".

Vrstni red na cilju 14. etape Toulouse - Montpellier (231 km): 1. Hassenforder 5.26'05" (42,504 km na uro), 2. De Groot, 3. Wagtmans, 4. Bahamontes, 5. Le Ber s časom zmagovalca, 6. Beuffeuil 5.26'46", 7. Fantini 5.27'20", 8. Schellenberg, 9. Monti, 10. Marigil, 11. Janssens, 12. Close, Coletto, Vitetta, Van Der Pluym, Dotto vsi s časom Fantinija, 17. Skerl 5.31'16", 18. Elena 5.36'36", 19. Dolhats 5.43'28", 20. Darrigade 5.43'30", 21. Ockers, 22. Picot, 23. Gibanel, 24. Gret, 25. Caput, 26. Barbotin, Bauvin, Bergaud, Forestier, Geminiani, Mallejac, Privat, Rolland, Baffi, Conterno, Defilippis, Fornara, Giudici, Nencini, Padovan, Adriaenssens, Brankart, Gaul itd. vsi s časom Darrigada.

Splošna klasifikacija po 14. etapi: 1. Adriaenssens 74.01'35", 2. Wagtmans z zaostankom 1'13", 3. Monti 2'44", 4. Lauredi 2'53", 5. Voorting 4'47", 6. Picot 4'48", 7. Walkowiak 5'40", 8. Darrigade 7'11", 9. Bauvin 7'46", 10) De Groot 12'22", 11) Defilippis 74.15'29", 12. Barbosa 74.22'22", 13. De Bruyne 74.24'38", 14. Privat 74.24'43", 15. De Smet 74.26'41", 16. Coletto 74.27'17", 17. Bahamontes 74.28'43", 18. Close 74.29'25", 19. Robinson 74.31'33" 20. Forestier 74.35'06", 21. Quentin 74.33'11", 22. Dotto 74.37'41", 23. Ockers 74.37'47", 24. Van Der Pluym 74.42'49", 25. Beuffeuil 74.43'51", 26. Impanis 74.44'41", 27. Fornara 74.45'56", 28. Schmitz 74.51'11", 29. Gaul 74.51'32", 30. Brankart 74.52'19", 31. Padovan 74.52'51".

PO DRUGI ETAPI KOLESARSKE DIRKE PO JUGOSLAVIJI

V Kopru prvi Nachtigal (ČSR) v Novi Gorici zopet Buysse (B)

V ekipni klasifikaciji Jugoslavija preskočila Avstrijo in je tik za vodečo Belgijo

NOVA GORICA, 19. — Današnja druga etapa kolesarske dirke po Jugoslaviji je bila zaradi velike dolžine razdeljena v dve poletapi s premorom v Kopru.

Startali so vsi dirkači razen enega, ki je včeraj privozil na cilj izven maksimalnega časa. Start na Reki je spremljala velika množica ljubiteljev športa. Prvih 50 km se ni zgodilo nič posebnega in kolesarje je očitno mučila velika vročina. Kmalu pa je bilo opaziti, da vozijo Belgijci zelo taktično kar jim je prineslo tudi drugo mesto na cilju poletape v Kopru ter prvo mesto v Novi Gorici ter seveda utrditev ekipnega plasmaja na prvem mestu pred Jugoslavijo, ki je z današnjimi uspehi, predvsem v drugi poletapi preskočila Avstrijo v ekipnem plasmaju.

V drugi polovici 1. poletape je pobegnila skupina, v kateri so bili Čehoslovak Nachtigal, Belgijec Van Tongerloo, Holandec Borgh Van der Mert, Avstrijca Durlacher in Dimnik ter Jugoslovan Bogovič. Njihov pobeg je povsem uspel, saj so z naskokom prišli vsi do cilja v Kopru.

V drugi poletapi je bila vožnja vseskozi živahna predvsem po zaslugi jugoslovanskih dirkačev, ki so osvojili kar tri od prvih petih mest z istim časom kot zmagovalec Belgijec Buysse.

Jutri bodo morali kolesarji prevoziti najtežjo etapo preko Vršiča, ki zna biti v največji meri odločilna za končno klasifikacijo. Do veljave bodo prišli predvsem gorski vozači.

Vrstni red na cilju prve poletape Reke - Koper (101 km):

1. Nachtigal (ČSR), v času 2.52', 2. Van Torgenloo (Bel.), 3. Durlacher (Av.), 4. Bogovič (Hr.) vsi s časom zmagovalca, 5. Borgh (Hol.) 2.53'57", 6. Buysse (Bel.) 2.56'59", 7. Ignatevitsch (Av.), 8. Kloeckl (Av.), 9. Bajc (J.), 10. Van der Casseyen (Bel.) vsi s časom Buyssa.

Vrstni red na cilju druge poletape Koper - Nova Gorica (110 km):

1. Buysse 3.48', 2. Petrovič (J.), 3. Valčič (J.), 4. Vuksan (J.), 5. Borgh (Hol.), 6. Bajc (J.), 7. Žirovnik (Rog.) vsi s časom zmagovalca, 8. Ceraesky (Pol.) 3.48'13", 9. Van Torgerloo (Bel.) 3.48'27", 10. Komunievsky (Pol.) 3.48'27".

Splošna klasifikacija v drugi etapi:

1. Van Torgerloo 6.41'27", 2. Durlacher 6.41'34", 3. Nachtigal 6.41'36", 4. Borgh, 5. Bogovič (Hr.), 6. Buysse, 7. Petrovič, 8. Valčič, 9. Vuksan, 10. Bajc vsi s časom Buyssa.

Splošna klasifikacija po 2. etapi:

1. Buysse (Bel.) 11.53'58", 2. Mascha (Av.) 11.54'34", 3. Van Torgerloo (Bel.) 11.55'06", 4. Durlacher (Av.) 11.55'13", 5. Borgh Van der Mert (Hol.) 11.55'53", 6. Petrovič (J.) 11.57'38", 7. Valčič (J.), 8. Vuksan (J.) s časom Petroviča, 9. Bogovič (Hr.) 11.59'42", 10. Nachtigal (ČSR) 12.00'01".

Vrstni red ekip:

1. Avstrija 35.50'05", 2. Jugoslavija 35.52'54", 3. Belgija 36.00'30", 4. Holandska 36.02'03", 5. Hrvatska 36.14'34".

Ferrara: 5 milijonov in obisk v ZDA

(Nadaljevanje s 3. strani)

dati kdo sta avtorja pesmi. Po dolgem razmišljanju je odgovorila točno, da sta to Di Maglio in Di Lazzaro.

Za isto vsoto je odgovarjal tudi skromni Franco Betti, ki je dobil v dar krasnega mladega lovskega psa. Pokazali so mu sliko dobermana; povedati je moral katere so pri njem tri dopustne barve kožuha. Da gre pri dobermanu za črno in kostanjevo barvo, je Betti takoj odgovoril, le pri tretji je okleval in poskusil z beige, nato pa se je končno odločil za sivo in s tem prestal preizkušnjo.

Med novinci je na 34. odda:i nastopil dr. Cosimo Pricelli, ki si je za izpraševalno področje izbral italijansko dramsko umetnost. Vprašanja so zadevala Pirandella, Sem Benellija (Chignolo), Chiarellija (La maschera ed il volto), Eleonoro Duse v komediji «Porta chiusa» Marka Praga, Sabatina Lopeza, Massima Bontempellija, A. G. Bragaglio in Ruggera Ruggerija v Pirandellijevem Henriku IV.

Drugi novinec pa je bil komični 47-letni sodni zapisnikar Luigi de Meucci iz Benetk, a Napolitanec po rodu. S svojim zadržanjem in s svojo klepetavostjo je spravil v dobro voljo tako publiko, kakor napovedovalca, ki je ob koncu pristavil, da je televizija z De Meuccijem dobila novega junaka.

Mož ima mnogo prijateljev in znancev med italijanskimi književniki, in le-ti so ga nagovorili, naj bi se prijavil. In hitrost, s katero je točno odgovarjal na zastavljena mu vprašanja, pričajo, da je sodni zapisnikar precej doma na področju ruske književnosti. Tako nam je povedal, da je Katjuša Maslova junakinja Tolstojevega «Vstajenja»; da je «Pikova dama» tisto Puškinovo delo, kjer ima glavno vlogo neka igralska karta; da so «Kozaki» tisto Tolstojevo delo, ki ga je radovedni Mike hotel vedeti. Nadaljnja vprašanja so zadevala Pljeskova, Gogoljevega «Tarasa Bulbo», Dostojevskijeve «Zapiske iz Mrtvega doma». Krilova in Gončarovega «Oblomova» in oblomovščino.

OB SODELOVANJU ATLETOV 5. DRŽAV

Danes svečan začetek 15. balkanskih iger

Velik miting na glavnem beograjskem trgu - Nastopilo bo nad 200 atletov

BEOGRAD, 19. — Danes je bil v Beogradu na Trgu Republike velik miting, posvečen 15. balkanskim lahkoatletskim igram, ki se bodo začele jutri na velikem stadionu JLA. Poleg velike množice Beograjčanov, so mitingu prisostvovali tudi športniki in funkcionarji vseh sodelujočih držav in sicer Romunije, Bolgarske, Turčije, Grčije in Jugoslavije.

V svojem govoru je predsednik beograjske občine poudaril, da bodo 15. balkanske lahkoatletske igre, na katerih bo tekmovalo nad 200 atletov petih držav, še bolj utrdile medsebojne odnose tako na športnem kot ostalih poljih sodelovanja. Želel je športnikom čimveč uspehov v plemeniti borbi.

Grški in bolgarski atleti so prispeli v Beograd že predvčeraj, včeraj so prispeli s tremi posebnimi letali Romuni, danes pa tudi z letalom Turki. Prav tako so se v današnjem dnevu zbrali tudi vsi jugoslovanski atleti, ki so doslej trenirali ločeno v Gornjem Milanovcu ter v Mariboru.

Organizacija balkanskih iger je zahtevala obsežno delo. Organizirana je sanitetna služba. Okoli 70 sodnikov bo merilo rezultate. Na stadionu bodo na velikem semaforju takoj po končanih tekmah beležili rezultate itd. Po doslej prodanih vstopnicah je videti, da vlada za balkanske igre, ki bodo trajale do 22. t. m. izredno zanimanje. Ob tej priložnosti bo 22. tudi redna konferenca balkanskih atletskih iger.

Včeraj se na stadionu izvedli tudi poskus otvoritvenega ceremoniala, ki bo trajal okrog 25 minut vključno z zaprisego, defilejem in igranjem himen.

DAVISOV POKAL

Italija - Švedska danes v Baastadu

BAASTAD, 19. — Danes je bilo tu žrebanje parov za finale evropske cone Davisovega pokala med Italio in Švedsko. Program tekmovanja bo naslednji:

Danes (petek) ob 15. uri — posamezniki: Sven Davidson - Pietrangeli, Schmidt - Merlo.

V soboto ob 15. uri — dvojice: sestav obeh ekip ni bil uradno sporočen, vendar je govoto da bosta italijanski par sestavljala Sirola in Pietrangeli.

V nedeljo ob 14. uri — posamezniki: Davidson - Merlo, Schmidt - Pietrangeli.

SREDNJEEVROPSKI POKAL

Bernardi in Orlandini sodnika v Budimpešti in na Dunaju

DUNAJ, 19. — V nasprotju s prvotno vestjo, italijanski nogometni sodnik Bernardi ne bo sodil prvo, temveč drugo finalno tekmo za srednjeevropski pokal med Rapidom in Vasasom, ki bo v Budimpešti. Prvo tekmo na Dunaju pa bo sodil Orlandini, medtem ko mu bosta Bernardi in Liverani pomagala kot stranska sodnika.

KOLESARSTVO

Prvenstvo diletantov v hitrostni vožnji

MILANO, 19. — Danes so se začela na dirkališču Vigorelli tekmovanja za drzavno hitrostno kolesarsko prvenstvo diletantov. V četrtfinale se je z najboljšimi časi plasiralo naslednjih 8 kolesarjev: Faggin, Simonigh, Pizzali, Baldini, Gandini, Chiesa, Musone in Trapella.

Po nastopu mladincev so nastopili profesionalci v tekmovanju posameznikov na 5 km. 8 finalistov se bo jutri v parih pomerilo v četrtfinalu. 8 najboljših časov so dosegli: Piazza 6'13"1/5, Fabbri 6'21", Messina 6'22"4/5, De Rossi 6'22"4/5, De Santi 6'24"3/5, Sureggi 6'28", Kazianka 6'29"1/5, Gandini 6'32". Eliminirani so bili Davitto, Malvicini in Pintarelli. Med tekmovanjem je Piazza zrušil svoj stari svetovni rekord na 5 km s povprečno hitrostjo 48.232 km na uro.

Letni kino v Škednju

predvaja danes 20. t. m. ob 20.30 uri. W. B. film:

Napad na Zemljo

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

5\. IZ «SPOMINOV NA SODOBNIKE»

M. Gorki: Lev Tolstoj

Pozorno ga je pogledal, se sklonil niže, da bi videl na teraso, kjer smo sedeli doktor Nikitin Jelpatjevski in jaz ter vprašal:

«O čem govorite?»

«O Plehweju».

«Plehwe... Plehwe...» je ponavljal zamišljeno po krat kem molku, kakor da prvič sliši to ime. Potem se je zdrznil kakor ptič in rekel z medlim smehljajem:

«Danes imam od jutra neko neumnost v glavi. Nekdo mi je pravil, da je bral na nekem pokopališču tale napis:

Pod tem kamnom Ivan
Jegorjev leži,
bil je strojar in močil
pridno je kože,
delal pravično in dobro
imel je srce.
Zdaj je umrl, tovarno
zapustil je ženi.
Ni bil še star in bi morda
še marsikaj zmogel
toda Bog ga je vzel iz te
solzne doline v nebo
s petka na soboto ponoči,
teden pred veliko nočjo...

«In tako dalje na ta način». Pomolčal je, potem pa zmajal z glavo in pripomnil s slabotnim smehljajem:

«V človeški neumnosti je nekaj ganljivega, če ni hudobna; celo nekaj milega... Vedno».

Poklicali so nas k obedu.

XXXVI

«Pijanih ljudi ne maram, toda poznam ljudi, ki postanejo v pijanosti zelo mili, duhoviti, lepo misleči, spretni in bogati v govoru, česar jim v treznem stanju manjka. Tedaj sem voljan vino blagosloviti».

Suler je pripovedoval: Šel je z Levom Nikolajevičem po Tverski in Tolstoj je od daleč opazil dva kirasirja. Kovina je blestela na njima, ostroge so žvenkljale in stopala sta v koraku kakor zrasla; v njunih obrazih je žarel ponos moči in mladosti.

Tolstoj je zagodrnjal:

«Taka naduta neumnost! Kakor živali, obučeni s palico...».

Ko pa sta prišla vojaka mimo se je ustavil, ju pospremil s prijaznim pogledom in dejal popolnoma vzhičen:

«Kako sta lepa! Kakor stara Rimljana, a, Levuška? Ta moč, ta lepota! Moj bog! Čudovito, če je človek lep, čudovito!»

XXXVII

«Nekega vročega dne me je dohitel na spodnji cesti; jezdil je majhnega, mirnega, tatarskega konjička proti Livadiji. Siv, kosmat in z lahkim, belim, gobi podobnim polstenim klobukom na glavi, je bil podoben gnomu.

Pridržal je konja in me ogovoril. Šel sem ob njegovem stremenu in mu med drugim povedal, da sem prejel pismo od V. G. Korolenka. Tolstoj je nejevoljno stresel brado.

«Ali v Boga veruje?»

Ne vem».

«Poglavitnega ne veste! Veruje že, pa se sramuje pred ateisti to priznati».

Govoril je čemerno, muhasto in srdito pripiral oči. Bilo je očitno, da ga motim; ko pa sem ga hotel zapustiti, me je zadržal.

«Kam pa hočete? Saj jezdim počasi».

In spet je zagodrnjal:

«Vašega Andrejeva je tudi sram pred ateisti. V Boga pa tudi veruje. Samo, da se ga boji!»

Na meji posestva velikega kneza Aleksandra Mihajloviča Romanova so stali na cesti v pogovoru tesno skupaj trije Romanovi; hišni gospodar Ai-Tedorja sam, Georgij in še eden, mislim, da Peter Nikolajevič iz Djulberja; vsi trije veliki, krepki možje. Voz samček je zapira cesto in jezdni konj je stal na nji povprek, da Lev Nikolajevič ni mogel mimo. Pogledal je Romanove s strogim, zahtevnim pogledom. Toda ti so se že prej obrnili stran. Jezdni konj, ki se je prestopal na mestu, se je nekoliko umaknil in spustil Tolstojevega mimo.

Jahal je kaki dve minuti molče potem je rekel:

«Spoznali so me, tepci!»

In še čez minuto:

«Konj je vedel, da se je Tolstoju treba umakniti».

XXXVIII

«Ohranite se predvsem sami sebi, potem bo marsikaj ostalo tudi za ljudi».

XXXIX

«Kaj se pravi vedeti? Jaz na primer vem, da sem pisatelj Tolstoj, da imam ženo otroke, sive lase, grd obraz, brado. Vse to stoji v potnem listu. Toda o duši ni v potnem listu niti besede. O duši vem eno: duša hrepeni po bližini Boga. Toda kaj je Bog? Tisto, česar del je moja duša. To je vse. Kdor se je naučil misliti, težko veruje. Živeti v Bogu pa je mogoče samo z vero. Tertullian je rekel: ,Misel je zlo!'»

XL

Navzlic enoličnosti njegovega nauka, je ta pravljični človek neskončno raznobrazen.

Ko se je danes v parku pogovarjal z gasprskim mullo, je igral prestrogega, zaupljivega kmetiča za katerega je prišla ura misliti na smrtno uro. Majhen in skrajda nalašč še bolj v dve gubi, se mi je zdel poleg krepkega, zdravega Tatarja kakor starec, čigar duša prvič premišljuje o smislu življenja ter ga je strah vprašanj, ki nastajajo v nji. Dvigal je začudeno svoje košate obrvi, plašno mežikal z ostrimi očki in dušil njih neznosni, prodirni ogenj. Njegov beroči pogled se je negibno uprl v široki mullov obraz in zenice so izgubile ostrino, ki spravlja ljudi v zadrego. Zastavljal je mulli «otroška vprašanja» o smislu življenja, o duši, o bogu in z nenavadno spretnostjo potvarjal stihe Korana s stihi iz evangelija in prerokov. V resnici pa je igral, kar je počel tako občudovanja vredno spretno, kakor to more samo velik umetnik in modrijan.

Pred nekaj dnevi je govoril s Tanajevom in Sulerjem o muziki in se navduševal za njeno lepoto kakor otrok. Navdušenje ga je samega vidno veselilo, bolje rečeno njegova sposobnost za navdušenje. Trdil je, da je o muziki najbolje in najgloblje pisal Schopenhauer, povedal mimogrede komično anekdoto o Fetu in imenoval muziko «nemo molitev duše».

«Kako nemo?» je vprašal Suler.

«Ker je brez besed. V zvokih je več duše kakor v mislih. Misel je mošnja polna grošev; vzrok pa ni z ničemer oskrunjen, temveč je notranje čist».

Govoril je z vidnim užitkom ljubeznive, otroške besede, ravno najboljše, najnežnejše so mu nenadoma prihajale na um. Nato se je nasmehnil v brado in dejal milo, kakor da nekoga ljubkuje:

«Muziki so vsi neumni ljudje. Čim bolj je nadarjen, tem bolj je omejen. Čudno, da so skoraj vsi muziki religiozni».

XLI

Čehovu, po telefonu:

«Danes imam tako dober dan! Tako veselo mi je pri duši in rad bi videl, da bi bili veseli tudi vi. Ravno vi! Vi ste zelo dober človek, zelo!»

XLII

Ne posluša te in ti ne verjame, če ne govoriš, kar je njemu potrebno. Natančno rečeno, ne izprašuje vas, temveč zaslišuje. Kakor zbiralec redkosti jemlje samo tisto, kar v njegovi zbirki ne more razdreti harmonije.

XLIII

Ko je prebiral pošto:

«Hrume, pisarijo! Ko pa umrem, bodo čez leto dni spraševali: Tolstoj? Ah, ali ni bil to tisti grof, ki je hotel čevljariti? Kaj je že bilo z njim? Tisti, ne?»

XLIV

Nekajkrat sem na njegovem obrazu, v njegovem pogledu opazil prevejani, zadovoljni smehljaj človeka, ki je nepričakovano našel nekaj, kar je nekoč skril. Skril in popolnoma pozabil kam. Veliko dni je preživel v tajnem nemiru in je ves čas grebel; kam le sem to vtaknil? Kö mi je tako potrebno! In bal se je, češ, ljudje bi lahko opazili njegov strah, njegovo izgubo in mu storili kaj neprijetnega, hudega. Nenadoma pa se spomni in najde. Poln je veselja, ki ga ne skuša več skrivati, in pretkano ogleduje vse ljudi, kakor da bi hotel reči:

«Nič mi ne morete».

Toda kaj je našel in kje, ne pove.

Nikoli se mu ne boš dovolj načudil. Toda videti ga večkrat, je kljub temu naporno. Živeti z njim pod isto streho ne bi mogel, še manj v isti sobi. Bilo bi kakor v puščavi, kjer je sonce sežgalo vse, zdaj pa ugaša še samo, da bo prišla neskončna, črna noč.

PISMO

Ravno sem odposlal pismo za Vas, ko so prišle brzojavke o Tolstojevem begu! Moje misli so bile še pri Vas in tako Vam pišem vnovič.

Najbrž se bo vse, kar bi hotel ob tej novici povedati, glasilo zmedeno, morda celo ostro in nejevoljno. Morate mi oprostiti, občutek imam, kakor da me je nekdo popadel za vrat in me hoče zadušiti.

Mnogokrat je besedoval z menoj in veliko; ko je bival v Gaspri na Krimu, sem ga večkrat obiskoval; tudi on je rad obiskoval mene; prebiral sem njegove knjige pozorno in z ljubeznijo in mislim, da imam pravico povedati o njem, kar sodim čeprav se bo morda čulo drzno in splošnemu odnosu do njega prav malo podobno. Ravno tako dobro kot drugim mi je znano, da nihče bolj ne zasluži imena «genij», da ni nihče notranje bolj kompliciran, bolj poln protislovij, bolj čudovit v vsem, da v vsem. Čudovit v nekem prav posebnem smislu, ki je širok in ki ga ni mogoče zajeti z besedo. Nekaj je v njem, kar mi je zmeraj vzbujalo željo klicati vsem in vsakomur: poglejte, kakšen čudovit človek živi na zemlji! Zakaj ta človek je tako rekoč vseobsežen in je predvsem človek, človek človeštva.

Toda zmeraj me je pri njem odbijalo trmasto, despotsko prizadevanje napraviti iz življenja grofa Leva Nikolajeviča Tolstoja, ,bogaboječe žitje našega svetega očeta, plemenitega gospoda Leva'. Znano Vam je, da se je že dolgo pripravljal na ,trpljenje'; Jevgeniju Solovjovu in Sulerju je izrazil žalost nad tem, da se mu to še ni posrečilo.

(Nadaljevanje sledi)